

[Socialministeren]

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om privat bortskaffelse af spildevand på Sejerø og andre småøer og i områder med spredt bebyggelse.

(Lovforslag nr. L 138).

I forbindelse med forhandlingerne i foråret 1991 om lovforslag nr. L 154, forslag til lov om stop for kloakering af sommerhusområder, foreslog jeg, at man bevægede sig i en anden retning, når det drejer sig om kloakering ikke blot af sommerhusområder, men også af andre lokalområder som f.eks. små øer og områder med spredt bebyggelse.

Jeg foreslog, at det overvejedes, om beboerne i sådanne små lokalsamfund i videre omfang skulle have mulighed for selv at løse deres problemer med bortskaffelse af spildevand.

I Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalgs beretning af 29. maj 1991 om spildevandsanlæg på Sejerø oplyste jeg, at jeg på baggrund af en henvendelse fra Sejerø Spildevandslaug ville undersøge mulighederne for igangsættelse af et pilotprojekt som alternativ til Bjergsted Kommunes spildevandsplan.

Udvalget tilkendegav, at man var indstillet på at give mig det fornødne lovgrundlag med henblik på, at der kunne realiseres et pilotprojekt på Sejerø. Udvalget forudsatte, at projektet kunne udføres økonomisk og miljømæssigt forsvarligt.

Det nu fremsatte lovforslag er det første lovforslag om borgernes selvforvaltning. Det giver borgerne på Sejerø mulighed for at løse deres spildevandsproblemer på privat initiativ.

Lovforslaget åbner mulighed for, at jeg kan fastsætte tilsvarende regler om private spildevandsanlæg på andre mindre øer og i områder med spredt bebyggelse.

Det afgørende nye i forslaget er, at et kvalificeret flertal af stemmer kan beslutte at gennemføre projektet. I denne beslutning ligger, at et mindretal, der måtte ønske en kommunal løsning, må bøje sig for flertallets ønske.

For at man kan konstatere, hvorvidt der er det fornødne flertal for løsningen, skal der afholdes en hemmelig og skriftlig afstemning blandt bolig- og grundejere og erhvervsvirk-

somheder inden for det område, der i Bjergsted Kommunes spildevandsplan er udlagt til spildevandsbortskaffelse ved fælles foranstaltning.

Afstemningen tilrettelægges og afholdes af Bjergsted Kommune.

Udgangspunktet for tildeling af stemmer er, at der tildeles én stemme for hvert tilslutningsbidrag, der forventes at blive opkrævet hos den enkelte. Det betyder, at erhvervsvirksomheder, der forventes pålagt flere tilslutningsbidrag, også tildeles flere stemmer. Ligeledes vil Bjergsted Kommune for de kommunale ejendomme, f.eks. skolen og plejehjemmet, få tildelt et antal stemmer svarende til det antal tilslutningsbidrag, kommunen forventes pålagt.

Til vedtagelse af den private løsning kræves et flertal bestående af mindst 75 pct. af samtlige mulige stemmer.

Viser afstemningen, at den private spildevandsløsning er vedtaget, indkalder Bjergsted Kommune til en stiftende generalforsamling i spildevandslauget, og hermed overgår ansvaret for det videre arbejde til lauget.

Det er mit håb, at der hermed er skabt en ramme, der gør det muligt for borgerne at etablere den spildevandsløsning, de selv ønsker. Forslaget vil gøre det lettere at finde fleksible løsninger, der er tilpasset de lokale behov.

Det er naturligvis en forudsætning, at den private løsning opfylder de miljømæssige krav.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at indstille det til Folketingets hurtige og velvillige behandling.

Villy Søvnald (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af arbejdsbegrebet.

(Beslutningsforslag nr. B 34).

Jeg skal i øvrigt henvise til forslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

*Redegørelse af 29/11 91 vedrørende beram-
melsestiderne ved domstolene.*

(Redegørelse nr. R 4).

Justitsministeren (Engell):

Redegørelsens baggrund

Folketinget havde den 14. maj 1991 en forespørgselsdebat om den ressourcemæssige situation ved domstolene og i kriminalforsorgen.

Debatten mundede ud i vedtagelsen af en motiveret dagsorden, hvorefter regeringen inden den 1. december 1991 skal forelægge Folketinget en plan, som indebærer, at

- ventetiden til afsoning nedsættes yderligere, bl.a. gennem videreudvikling af alternativer til fængelsesstraffe,
- Kriminalforsorgen i Frihed's forebyggende arbejde styrkes,
- berammelsestiderne ved domstolene nedsættes væsentligt.

I. Domstolene

1. Indledning

Domstolenes forhold har i den senere tid været genstand for øget opmærksomhed og debat. Debatten har bl.a. drejet sig om domstolenes arbejdsopgaver og om sagsbehandlings- og berammelsestiderne og om kapacitetsudnyttelsen ved domstolene, herunder om dommeres bibeskæftigelse. Ligeledes har der i debatten været rejst spørgsmål om en øget økonomisk/administrativ dispositionsadgang for de enkelte retter og om en øget teknologianvendelse ved domstolene.

Justitsministeriet lægger vægt på, at der snarest muligt tilvejebringes en afklaring af de ovennævnte spørgsmål, og har med henblik herpå taget en række initiativer.

Siden forespørgselsdebatten i maj 1991 er der således gennemført en ekstern konsulentundersøgelse af domstolenes administrative forhold ved konsulentfirma Lisberg Management A/S, ligesom retspræsidenterne i samarbejde med Justitsministeriet har gennemført en undersøgelse af dommeres bibeskæftigelse.

Samtidig har regeringen fastlagt grundlaget for et vidtrækkende teknologiprojekt omfattende dels edb i tinglysningen, dels en generel, væsentlig styrkelse af den almindelige edb-anvendelse i retsvæsenet. Lovforslaget herom (edb i tinglysningen m.v.) er fremsat den 27. november 1991.

Hovedprincippet for den teknologiplanlægning, som tinglysningsprojektet indgår i, er, at edb bør tages i brug i enhver egnet funktion

inden for retsvæsenet, og at edb-arbejdspladser i løbet af en kort årrække bør tilvejebringes for alle medarbejdere.

Med gennemførelsen af dette omfattende teknologiprojekt vil der være sikret en væsentlig modernisering af sagsbehandlingen inden for retsvæsenet og samtidig skabt grundlag for et mere effektivt samarbejde med retsvæsenets brugere, herunder advokater, revisorer, realkreditinstitutter m.v.

Med hensyn til spørgsmålet om en øget økonomisk/administrativ dispositionsadgang for de enkelte retter er det Justitsministeriets opfattelse, at de enkelte embeder bør have en større adgang til at disponere over givne bevilninger, og der vil allerede fra den 1. januar 1992 ske en vis udvidelse af de enkelte embeders dispositionsadgang. I den ovennævnte konsulentrapport anbefales det i øvrigt, at der på længere sigt stiles mod, at de enkelte embeder tildeles rammebevillinger, alene med de begrænsninger, en overordnet styring nødvendiggør. En sådan øget dispositionsadgang anbefales iværksat i takt med, at de organisatoriske ændringer, som er omtalt i rapporten, gennemføres, jf. herom nedenfor.

Spørgsmålet om dommeres bibeskæftigelse har som nævnt været genstand for en undersøgelse, der har været forestået af retspræsidenterne. Det fremgår af undersøgelsesrapporten, at ca. 3,7 pct. af dommernes samlede arbejdstid har været anvendt til bibeskæftigelse inden for sædvanlig kontortid. Heraf er den helt overvejende del anvendt til varetagelsen af hverv, som efter lovgivningen forudsættes varetaget af dommere.

Undersøgelsen af dommeres bibeskæftigelse og konsulentrapporten er samtidig hermed sendt til Retsudvalget.

2. Domstolenes berammelsestider

Den gennemsnitlige berammelsestid for civile sager ved byretterne er for tiden omkring 2 måneder. For straffesager, hvor den tiltalte er varetægtsfængslet, er berammelsestiden 11-16 dage og i andre sager 1½-2 måneder.

Berammelsestiden ved Østre Landsret er i gennemsnit ca. 4½ måned i kriminelle sager og ca. 7 måneder i civile sager. I Vestre Landsret er berammelsestiden henholdsvis ca. 4 måneder og 16-18 måneder. Særligt for Vestre Landsret gælder, at de oplyste gennemsnitstal

[Justitsministeren]

for civile sager dækker over store forskelle i de konkrete berammelsestider i de enkelte sager.

Den Danske Dommerforening har senest i en betænkning fra 1985 givet udtryk for, at en berammelsestid for civile sager ved byretterne på 40–50 dage er acceptabel. For kriminelle sagers vedkommende er de tilsvarende tal 7–14 dage i arrestantsager og 30 dage i andre sager.

Som det fremgår, ligger de aktuelle berammelsestider ved byretterne generelt set inden for de af Dommerforeningen nævnte rammer. Med hensyn til de enkelte byretsmeder med særlig lange berammelsestider vil Justitsministeriet tage initiativ til i samarbejde med embederne at foretage en nærmere vurdering af problemstillingen med henblik på at søge disse enkeltstående problemer løst.

Dommerforeningens betænkning indeholder ikke vurderinger med hensyn til, hvilke berammelsestider der kan anses for acceptable ved landsretterne. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at de nuværende berammelsestider ved landsretterne og navnlig ved Vestre Landsret er uacceptabelt lange.

Konsulentfirmaets vurderinger og forslag til afhjælpning heraf omtales i det følgende afsnit.

3. Konsulentundersøgelsen

Konsulentfirmaets undersøgelse omfatter dels en analyse af forholdene ved de to landsretter, dels en indledende analyse af forholdene ved byretterne byggende på en gennemgang af 3 udvalgte embeder af forskellig størrelse.

Konsulentfirmaet fremhæver i rapporten, at det er firmaets generelle vurdering, at de enkelte embeder inden for de nuværende rammer og betingelser må anses for veldrevne institutioner.

Med hensyn til *byretterne* peger konsulentfirmaet på en række generelle initiativer, der efter firmaets opfattelse vil kunne give grundlag for en væsentlig forbedring af de administrative forhold. Konsulentfirmaet anbefaler i den forbindelse navnlig, at der gennemføres en koordineret indsats rettet mod etablering af større og dermed administrativt bæredygtige byretter, anvendelse af ny teknologi og målrettet efteruddannelse. Herved skabes også grundlag for en øget uddelegering af administrativ kompetence til de enkelte embeder.

De gennemsnitlige berammelsestider ved byretterne er efter konsulentfirmaets opfattelse næppe et væsentligt problem. Gennemsnitstallene for byretterne dækker imidlertid over store indbyrdes forskelle. Det skyldes antagelig overvejende den nuværende retskredsstruktur med mange små embeder, der ikke er tilstrækkelig fleksible til at imødegå store sagsmængder eller særlig store sager uden konsekvenser for berammelsestiden. Konsulentfirmaet anbefaler på den baggrund, at der søges gennemført en retskredsreform med etablering af større, bæredygtige embeder.

Konsulentfirmaet understreger, at en effektivisering af retsvæsenet på dette punkt bør ses i et flerårigt perspektiv. I en indledende fase forudsætter effektiviseringer og reducerede berammelsestider formentlig betydelige merudgifter til nye bygninger, teknologi og uddannelse. Det anslås samtidig, at effektiviseringspotentialet ved strukturændringer m.v. er så stort, at der set over en årrække kan blive tale om et uændret eller eventuelt reduceret udgiftsbehov for retsvæsenet. Konsulentfirmaet peger i den forbindelse på, at etablering af administrativt bæredygtige byretsmeder er en forudsætning for øget delegation af beslutningskompetencen og decentralisering med hensyn til ressourcestyring m.v.

For *landsretternes* vedkommende er det konsulentfirmaets opfattelse, at berammelsestiderne må antages at kunne nedbringes ved gennemførelse af en række administrative nyordninger. Konsulentfirmaet anbefaler bl.a., at der etableres en ny administrativ struktur, således at de administrative funktioner samles i et antal sektioner, som hver omfatter 2 afdelinger. Samtidig anbefales det, at der iværksættes en forsøgsordning, hvor sektionsopdelingen tillige omfatter dommerne. Herved kan den aflastning af dommerne, som en ny struktur forventes at medføre, omsættes til en mere fleksibel udnyttelse af de berammelsesfridage.

Herudover anbefaler konsulentrapporten, at landsretternes kapacitet søges øget, dels gennem en ændret berammelsesteknisk inddeling af retsdagene, dels gennem ændringer, som sikrer en bedre udnyttelse af den tid, der ikke kan udnyttes til domsforhandlinger som følge af, at sager på grund af forlig m.v. bortfalder med kort varsel. Endelig foreslår konsulentfirmaet en øget anvendelse af skriftlig forberedelse ved såvel byretterne som landsretterne.

[Justitsministeren]

Det fremgår af konsulentrapporten, at de nuværende berammelsestider ved landsretterne i vidt omfang skyldes en ophobning af sager fra tiden før den aflastning af landsretterne, der blev gennemført ved en ændring af retsplejeloven i 1989. Det er konsulentfirmaets vurdering, at dette pukkelpå problem ikke vil kunne løses inden for en rimelig tidsperiode uden en vis udvidelse af dommerantallet ved Vestre Landsret. Konsulentfirmaet anbefaler derfor, at der – eventuelt midlertidigt – tilføres Vestre Landsret yderligere 3–4 dommere.

Konsulentfirmaet skønner, at en sådan udvidelse af dommerantallet ved Vestre Landsret og en bibeholdelse af det nuværende antal dommere ved Østre Landsret – sammen med de øvrige foreslåede ændringer – vil kunne nedbringe berammelsestiden til et acceptabelt niveau over en periode på 3–5 år.

4. Justitsministeriets overvejelser

4.1. Regelændringer

Som tidligere nævnt er det Justitsministeriets opfattelse, at de nuværende berammelsestider ved landsretterne, navnlig ved Vestre Landsret, er uacceptabelt lange. Justitsministeriet finder samtidig, at en tidshorisont på 3–5 år for nedbringelse af berammelsestiderne til et acceptabelt niveau *ikke* er tilfredsstillende.

På denne baggrund er det efter Justitsministeriets opfattelse nødvendigt at overveje mulighederne for at øge retternes, specielt landsretternes, kapacitet gennem ændringer af det lovmæssige grundlag for domstolenes virksomhed. Konsulentfirmaet har ikke haft til opgave at gå ind på overvejelser af denne karakter.

Med det angivne sigte har Justitsministeriet den 6. november 1991 fremsat forslag om en ændring af retsplejeloven, således at der indføres en udvidet adgang til at fremme behandlingen af straffesager i tiltaltes fravær. Forslaget bygger bl.a. på Dommerforeningens idéoplæg fra januar 1991.

I det videre arbejde på dette område vil det efter Justitsministeriets opfattelse bl.a. være nærliggende at overveje ændringer i reglerne om antallet af dommere i landsretssager. Efter de gældende regler skal der i alle sager ved landsretterne medvirke 3 landsdommere. En begrænsning af dommerantallet til 2 eller eventuelt 1 i visse sagstyper må antages at kun-

ne skabe grundlag for en mærkbar forøgelse af landsretternes kapacitet og dermed for en tilsvarende nedsættelse af berammelsestiderne.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil der navnlig være anledning til at overveje at begrænse antallet af landsdommere fra 3 til 2 i domsmandssager, således at landsretten i sådanne sager består af 2 landsdommere og 3 domsmænd.

Justitsministeriet er opmærksom på, at en sådan ordning, der på grundlag af et mindretalsforslag fra Retsplejerådet tidligere har været foreslået af Justitsministeriet, ud fra nogle synspunkter kan give anledning til modforestillinger. Justitsministeriet finder imidlertid, at det med de nuværende berammelsesforhold i landsretterne er nødvendigt, at reglerne om dommerantallet i landsretssager tages op til revidering.

Dommerforeningen og landsretspræsidenterne har over for Justitsministeriet erklæret sig rede til en drøftelse af disse spørgsmål.

Justitsministeriets overvejelser med hensyn til lovændringer vil herudover bl.a. omfatte indførelse af adgang til forenklet domsskrivning i civile landsretssager, en udvidet adgang til at afgøre civile sager på skriftligt grundlag samt forenkling af protokollering og domsskrivning i straffesager m.v.

4.2. Administrative ændringer

Efter Justitsministeriets opfattelse er – som tidligere nævnt – en tidshorisont på 3–5 år for nedbringelse af landsretternes berammelsestider til et acceptabelt niveau *ikke* tilfredsstillende.

Justitsministeriet finder, at der så vidt muligt bør sigtes mod, at berammelsestiderne ved landsretterne og navnlig ved Vestre Landsret nedbringes væsentligt inden for en periode på ca. 2 år.

En sådan afkortning af berammelsestiderne bør i videst muligt omfang ske ved en bedre anvendelse af de eksisterende ressourcer dels på grundlag af ændringer af regelgrundlaget for retternes virksomhed, dels på grundlag af administrative og organisatoriske omlægninger.

Landsretspræsidenterne har over for Justitsministeriet tilkendegivet, at man som led i det igangværende moderniseringsarbejde nu vil overveje anbefalingerne i konsulentrapporten

[Justitsministeren]

med henblik på administrative og organisatoriske omlægninger, der yderligere vil kunne øge landsretternes kapacitet.

Justitsministeriet finder det meget tilfredsstillende, at der på denne måde vil blive sikret en opfølgning på konsulentrapporten.

Justitsministeriet er samtidig enig med konsulentfirmaet i, at organisatoriske og administrative omlægninger, selv om de suppleres med de ovenfor omtalte ændringer i regelgrundlaget, ikke vil kunne forventes at få tilstrækkelig virkning for de særlig lange berømmelsestider ved Vestre Landsret inden for den angivne 2-års-periode.

Justitsministeriet finder derfor, at der bør gennemføres en midlertidig udvidelse af dommerantallet ved Vestre Landsret, således at der i 2 år kan etableres 2 ekstra afdelinger. Justitsministeriet vil indarbejde de hertil nødvendige ændringer på det afsluttende ændringsforslag til forslag til finanslov for 1992.

For så vidt angår byretterne anbefaler konsulentrapporten som nævnt, at der iværksættes overvejelser med hensyn til byretternes samlede struktur rettet mod etablering af større og dermed bæredygtige byretsemeder.

Den foreliggende undersøgelse af byretterne bygger alene på en analyse af 3 udvalgte embeder af forskellig størrelse og giver derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for en stillingtagen til dette spørgsmål, som angår hele den nuværende retskredsinddeling. Justitsministeriet er på denne baggrund indstillet på at videreføre undersøgelsen af byretterne – i givet fald med sigte på en efterfølgende nedsættelse af et strukturudvalg.

II. Kriminalforsorgen og ventetider i forbindelse med afsoning

1. Nedbringelse af ventetiderne til afsoning

Aftaget af domfældte, som afventer afsoning, har i den senere tid udviklet sig positivt. Antallet af hæftedømte, der ikke har afsonet deres straf, har ligget nogenlunde konstant på mellem 3.500 og 4.000, som er beregnet til at udgøre det normalniveau for hæftedømte, som endnu ikke er indsat til afsoning. Antallet af fængselsdømte, der må vente på at afsone deres straf i åben anstalt, har siden maj 1991 været mindre end 300. Aktuelt er tallet på mindre end 100.

Uanset de kapacitetsmæssige forhold vil der altid være et antal domfældte, der på et givet tidspunkt endnu ikke er indsat til afsoning. Dette skyldes især reglerne om, at man skal have et vist varsel forud for fremmøde til afsoning med henblik på at kunne indrette sig på afsoningssituationen familiemæssigt, socialt og arbejdsmæssigt. Herudover vil reglerne om udsættelse og benådning i konkrete sager kunne medføre, at der er et vist antal domfældte, der endnu ikke er indsat til afsoning.

Det forhold, at der for tiden ikke er noget ventertal af betydning, har bevirket, at ventetiden for domfældte på fri fod til indsættelse til afsoning også er blevet normaliseret, bortset fra at der fra tid til anden kan være enkelte anstalter, som har kortere ventetid.

Erfaringen viser imidlertid, at ventersituationen hurtigt kan ændres. Det kan her nævnes, at der i 1991 har været en ikke ubetydelig stigning i strafmassen i forhold til 1990.

Der er derfor god grund til at følge udviklingen tæt. Der er derfor truffet en række foranstaltninger, der på lidt længere sigt skal sikre, at den nuværende gunstige situation kan fastholdes. En række initiativer gennemføres derfor med henblik på at videreudvikle yderligere alternativer til fængselsstraffe.

2. Forøget anvendelse af samfundstjeneste

Med det netop fremsatte forslag om samfundstjeneste har Justitsministeriet taget initiativ til, at den forsøgsordning, der har været i kraft siden 1982, nu gøres permanent med indførelsen af samfundstjeneste som en selvstændig sanktion i straffeloven. Der vil dermed kunne finde en øget anvendelse af samfundstjeneste sted inden for denne sanktions hovedområde, som er berigelseskriminalitet.

Justitsministeriet vil endvidere tage initiativ til, at der i større omfang indhentes personundersøgelser i sager, hvor der potentielt kan blive spørgsmål om samfundstjeneste, således at det bliver muligt for domstolene i videre omfang at tage stilling til, om dom til samfundstjeneste i den enkelte sag kan være en hensigtsmæssig afgørelse.

3. Udvidet brug af kombinationsdomme

I lovforslaget om samfundstjeneste er endvidere indeholdt en ændring af straffelovens § 58, stk. 1, således at maksimum for den ubetin-

[Justitsministeren]

gede del af en kombinationsdom forhøjes fra 3 til 6 måneder. Der er dermed taget lovinitiativ til, at nogle sager, som tidligere ville medføre en rent ubetinget frihedsstraf, fremtidig vil kunne afgøres ved en delvis ubetinget frihedsstraf, som kombineres med en betinget straf.

4. Begrænsning i anvendelse af bødeforvandlingsstraf

I forbindelse med bøder fastsættes en forvandlingsstraf af retten. For de indsatte, som allerede afsoner en straf, vil afsoningsforløbet i en række tilfælde fortsætte med afsoning af bødeforvandlingsstraffen.

Justitsministeriet er indstillet på at understrege over for politiet, at der altid skal foretages en konkret og individuel vurdering, forinden der iværksættes afsoning af en bødeforvandlingsstraf. I vurderingen skal indgå, om den pågældende mangler evne til at betale bøden og af denne grund bør have bøden eftergivet helt eller delvis eller have udsættelse med betalingen. Dette må antages at medføre en vis begrænsning i den samlede mængde af afsoning af bødeforvandlingsstraf.

5. Udsættelse og benådning af spiritusbilister

Der har siden 1. juli 1990 været etableret en forsøgsordning, hvorefter spiritusbilister, der er idømt en frihedsstraf på 40 dage og derunder, og som desuden har et behandlingskrævende alkoholmisbrug, har fået mulighed for at søge om udsættelse af afsoningen og senere blive benådet, såfremt de følger en kontrolleret alkoholistbehandling.

Forsøget har indtil videre været en succes. Indtil nu er mere end 800 spiritusbilister omfattet af forsøgsordningen. Heraf er kun omkring 5 pct. ophørt med behandlingen, og indtil videre er ca. 30 blevet benådet.

Såfremt de hidtidige positive resultater fortsætter, vil Justitsministeriet tage initiativ til at gøre denne ordning permanent.

6. Overførsel af domfældte til hospital, institution m.v. i medfør af straffelovens § 49, stk. 2

Efter straffelovens § 49, stk. 2, består en række muligheder for under afsoningsforløbet at overføre den domfældte fra afsoning i et fængsel til mere egnede institutionsmæssige forhold: på hospital, en institution med mulighed for særlig pleje eller forsorg m.m.

I 1990 blev der foretaget anbringelse af ca. 100 personer i medfør af § 49, stk. 2. I 1991 vil antallet formentlig blive nogenlunde det samme.

Justitsministeriet er indstillet på at tage initiativ til en forøget anvendelse af bestemmelsen i § 49, stk. 2. Der kan formentlig sigtes på et årligt niveau på ca. 150 anbringelser.

7. Øget overførsel til straffuldbyrdelse til udlandet

Der er mellem Europarådets medlemslande etableret mulighed for, at udenlandske indsatte kan overføres til straffuldbyrdelse i hjemlandet. En sådan overførsel forudsætter den indsattes samtykke.

Denne mulighed har hidtil været brugt i begrænset omfang. Justitsministeriet vil nu øge informationen om denne mulighed over for de indsatte og dermed søge at motivere flere til at lade sig overføre til straffuldbyrdelse i hjemlandet.

III. Den frie kriminalforsorgs forebyggende arbejde

1. Indledning

Den frie kriminalforsorg har en meget vigtig funktion som en del af det samlede kriminalpræventive arbejde og som den myndighed, der kan følge betinget dømte eller prøveløsladte, når disse på ny skal ud i samfundet.

2. Styrkelse af kriminalforsorgen i SSP-samarbejdet

SSP-samarbejdet består i et samvirke imellem medarbejdere fra kommunernes socialforvaltning, deres skoleforvaltning samt fra det lokale politi. I langt den overvejende del af landets kommuner er der nedsat kriminalpræventive udvalg til varetagelse af SSP-samarbejdet.

I et vist omfang er kriminalforsorgen blevet inddraget i disse SSP-udvalg. Men i dele af landet står kriminalforsorgen fortsat helt uden for samarbejdet, og i andre dele af landet er samarbejdet mindre aktivt.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at den positive virkning af SSP-samarbejdet vil blive klart styrket gennem kriminalforsorgens deltagelse i dette arbejde. Justitsministeriet vil derfor i et samarbejde med kriminalforsorgen og

[Justitsministeren]

Det Kriminalpræventive Råd tage initiativ til, at denne aktivitetsforøgelse nu gennemføres i form af et egentligt SSPK-samarbejde.

3. Fængselskonfrontation

Der har i 1990 været gennemført et forsøgsprojekt med konfrontation mellem unge kriminelle og langtidsindsatte i Statsfængslet i Nyborg. Formålet hermed har bl.a. været at motivere de unge til at gennemføre et nøje tilrettelagt behandlingsforløb. I en rapport om forsøget konkluderes det, at det synes muligt at bremse de unge i deres kriminelle karriere.

Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, har herefter på baggrund af rapporten godkendt, at forsøget med fængselskonfrontation kan videreføres også i andre fængsler. Statsfængslet i Horsens har iværksat et forsøg, og mulighederne overvejes i Statsfængslet i Vridsløselille. Det har været en opgave for Den Frie Kriminalforsorg og vil fortsat være denne myndigheds opgave at deltage i udvælgelsen af de unge og i gennemførelsen af konfrontationen samt i efterbehandlingen.

4. Opstramning af tilsyns- og reaktionspraksis

Det er den frie kriminalforsorgs opgave at føre tilsyn med de betinget dømte, som har fået vilkår om tilsyn og eventuelt særvilkår, samt foretage tilsyn med de prøveløsladte, som har vilkår om tilsyn.

Justitsministeriet har til hensigt at målrette tilsynsindsatsen samt sikre mere konsekvente reaktioner ved vilkårsovertrædelser.

Hvad angår de domfældte, som står over for prøveløsladelse, er det i den sidste periode af afsoningsforløbet forud for prøveløsladelsen med tilsyn af stor vigtighed for et positivt forløb og for at begrænse risikoen for tilbagefald til kriminalitet (recidiv), at der bliver etableret en personlig kontakt mellem den indsatte og tilsynspersonen. En sådan personlig kontakt vil kunne etableres ved at give den indsatte udgang med det formål at aflægge besøg i vedkommende afdeling af kriminalforsorgen. Det kan herunder aftales, hvorledes tilsynsforløbet konkret skal finde sted.

Justitsministeriet vil ligeledes tage initiativ til en mere målrettet begrænsning af recidivrisikoen gennem en differentiering af tilsynsintensiteten med henblik på iværksættelse af et mere intensivt tilsyn i den første del af tilsyns-

forløbet, hvor recidivrisikoen, dvs. risikoen for, at der begås ny kriminalitet af den pågældende, erfaringsmæssigt er størst. Senere i tilsynsperioden kan kontaktfrekvensen konkret aftrappes.

Hvad angår de tilsyn, som kriminalforsorgen står for vedrørende de betinget dømte, der har fået særvilkår om behandling mod alkohol- eller stofmisbrug, psykiatrisk behandling eller lignende, vil Justitsministeriet nu tage initiativ til en større fasthed i kontrollen med, at disse vilkår overholdes. Der vil i denne forbindelse blive lagt op til en mere konsekvent reaktion i forbindelse med overtrædelser, bl.a. i form af indberetning til anklagemyndigheden eller Direktoratet for Kriminalforsorgen. Herudover vil Justitsministeriet, således som Retsudvalget allerede er orienteret om, nu tage initiativ til at stramme administrationen af reglerne om udgang. Opstramningen tilsigter særligt at øge sikkerheden for, at udgang ikke misbruges af den domfældte.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spm. nr. S 248

1) Til udenrigsministeren af:

Ole Espersen (S):

»Hvorfor vil udenrigsministeren ikke overlade Markedsudvalget EF-Kommissionens skrivelse af 26. maj 1986 vedrørende Danmarks sanktioner mod Sydafrika?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med Markedsudvalgets drøftelser om den fortsatte sanktionspolitik mod Sydafrika udtalte udenrigsministeren, at EF skulle have fastslået, at Danmarks politik var EF-stridig, og at man derfor var overrasket over, at Danmark nu ville forhindre de andre EF-lande i at gøre, hvad de anser for retmæssigt. EF's holdning skal fremgå af en skrivelse fra Kommissionen af 26. maj 1986, som udenrigsministeren imidlertid har nægtet at udlevere til Markedsudvalget under henvisning til offentlighedsloven. Udvalgets samarbejde med regeringen er imidlertid efter spørgerens opfattelse ikke baseret på denne lov.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Spørgsmålet vil blive besvaret af boligministeren på udenrigsministerens vegne.

Ole Espersen (S):

Under et ret så ophidset markedsudvalgsmøde i juli udtalte udenrigsministeren, der jo altid har været imod de danske sanktioner mod Sydafrika, at vi handlede i strid med EF-reglerne, da vi i Folketinget gennemførte sanktionerne i 1986.

Det var en meget overraskende oplysning, og jeg stillede mig meget tvivlende over for, om det virkelig skulle være sandt. Jeg fik at vide, at det havde Kommissionen konstateret, og derfor havde jeg naturligvis en stærk interesse i at se denne konstatering fra Kommissionen i form af et brev, der skulle være kommet i 1986.

Vi har derfor ved nogle lejligheder bedt om at få en kopi af brevet. Ministeren har nægtet at udlevere det; han henviser til offentlighedsloven, der jo gælder enhver, men på hvilket grundlag Markedsudvalget jo ikke plejer at arbejde. Derfor spørgsmålet til ministeren: Vil regeringen ikke nu udlevere dette dokument?

Udenrigsministeren (Svend Erik Hovmand, fg.):

Da udenrigsministeren ikke har mulighed for at være til stede her i dag, skal jeg på hans vegne afgive følgende svar:

Som nævnt i udenrigsministerens svar til Folketingets Markedsudvalg den 26. november 1991 betragter Kommissionen brevvekslingerne mellem Kommissionen og et medlemsland i sager vedrørende medlemslandenes overholdelse af EF-regler som fortrolige. Fra dansk side respekterer vi denne holdning og udleverer derfor ikke de pågældende breve.

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne spørge, om dette også gælder, når Markedsudvalget ønsker brevet til fortrolig orientering. Der er jo ikke tale om offentlighedsloven her, der er tale om, at vi i lighed med en lang række andre fortrolige dokumenter også ønsker at se dette dokument. Det er det ene supplerende spørgsmål.

Det andet er: I sin tid besluttede statsministeren mod udenrigsministerens holdning til Markedsudvalget at udlevere procesdokumen-

terne vedrørende køb dansk-klausulen i Storebælt, en sag, som boligministeren udmærket godt kender; det er en lovgivning, der hører under boligministeren. Da sagde statsministeren, at selvfølgelig skulle vi da se dette dokument. Det var oven i købet et egentligt procesdokument, der også var fortroligt. Hvorfor kunne det udleveres, når dette betydelig mere uskyldige dokument ikke kan udleveres?

Udenrigsministeren (Svend Erik Hovmand, fg.):

Jeg skal gøre opmærksom på, at regeringen allerede har sagt, at vi respekterer Kommissionens holdning og derfor ikke udleverer dens breve i sager af den pågældende art.

Hensynet bag offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 2, er det samme, som denne grundlæggende holdning er udtryk for, og henvisning til denne bestemmelse i besvarelsen af markedsudvalgsspørgsmål nr. 111 tjener alene til illustration af dette.

Ole Espersen (S):

Jeg fik ikke noget svar på sammenligningen med procesdokumenterne i køb dansk-klausulen, som vi jo fik udleveret.

Og så vil jeg spørge supplerende til ministerens seneste besvarelse, om regeringen så ikke nok vil spørge Kommissionen, om den ikke nok vil være så sød og rar at lade Markedsudvalget i al fortrolighed se dette åbenbart meget, meget vigtige dokument.

Hvis regeringen ikke vil det, så må vi gå ud fra, at der står noget i det dokument, der ikke svarer til det, som udenrigsministeren fortalte offentligheden og Markedsudvalget den 20. og den 19. juli 1991. Det er klart, man får en overordentlig stærk mistanke om, at sådan forholder det sig, når vi nu i løbet af et halvt år trods gentagne forsøg ikke har kunnet få udleveret dette papir, ikke engang til fortrolig orientering.

Men hvordan med sammenligningen til køb dansk-klausulen og disse dokumenter? Og vil regeringen ikke nok være så venlig at spørge Kommissionen, om den har noget særligt imod, at Markedsudvalget i fuld fortrolighed får lov at se papirerne?

Annette Just (FP):

Jeg vil ikke mistænkeliggøre regeringen,

[Annette Just]

men blot spørge: Hvori ligger forskellen på fortrolighed mellem det papir, der nu bliver bedt om, og så alle de papirer, vi får om den politiske og den økonomisk-monetære union, for der står ikke blot på dansk trykt »Fortroligt«, det står faktisk også på engelsk. Så man må gå ud fra, at det fortrolighedsstempel er kommet fra samme sted. Ergo ser jeg ikke den helt store forskel. Vi behandler det fortroligt i Markedsudvalget, og jeg kan ikke se nogen grund til, at der kan være forskel. Eller er der forskel på fortrolighed?

Udenrigsministeren (Svend Erik Hovmand, fg.):

Jeg har i og for sig ikke yderligere bemærkninger. Jeg har ikke baggrund for at kunne vurdere det, som fru Annette Just nævner, men vil naturligvis viderebringe synspunkterne både om dette spørgsmål og om hr. Ole Espersens seneste spørgsmål til udenrigsministeren. Men derudover har jeg ikke yderligere bemærkninger.

Ole Espersen (S):

Så vil jeg bede ministeren viderebringe spørgsmålene til statsministeren, idet det næste spørgsmål i denne sag naturligvis bliver stillet til statsministeren, der normalt plejer at være meget åben og fornuftig i sit samarbejde med Folketingets Markedsudvalg.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 242

2) Til *socialministeren* af:

Taanquist (S):

»Hvad vil ministeren foretage sig for at nedbringe Arbejdsskadestyrelsens alt for lange sagsbehandlingstider i den udstrækning, de skyldes styrelsens ventetid på sagsakter, der skal rekvireres fra andre myndigheder?«

Skriftlig begrundelse

Som det fremgår af publikationen »Arbejdsskadestyrelsen 90«, forlænges sagsbehandlingstiden i Arbejdsskadestyrelsen ofte uhenigtsmæssigt, fordi styrelsen må vente alt for længe på nødvendige oplysninger udefra.

F.eks. fremgår det af en tabel i publikationen, at i 10 pct. af tilfældene har skattemyndighederne ikke svaret efter 2 måneders forløb, og 10 pct. af de praktiserende læger har ikke svaret efter 3 måneders forløb.

Det er urimeligt, at ventetider, der kun skyldes sløseri, i sidste ende går ud over de arbejdsskadede, som har ventet længe nok i forvejen.

Styrelsen har, så vidt det er oplyst, ikke midler til selv at gennemtrumfe kortere svarperioder, og det ønskes derfor oplyst, hvilke midler ministeren vil give Arbejdsskadestyrelsen til at gennemtvinge hurtigere svar.

Taanquist (S):

Selv om det i de senere år er blevet betydelig bedre i Arbejdsskadestyrelsen og den tidligere Sikringsstyrelse med hensyn til ventetider, så er det stadig væk sådan, at der ofte er for lange ventetider i Arbejdsskadestyrelsen. Når man gennemgår de enkelte sager – hvilket vi ofte som folketingsmedlemmer har mulighed for – ser man, at det tit skyldes, at styrelsen skal indhente oplysninger udefra. Det fremgår i øvrigt også af den publikation, jeg har henvist til i spørgsmålet, at det kan være et problem for styrelsen.

Vi synes, det er vigtigt at få oplyst, hvad der nu kan gøres. Styrelsen er tilsyneladende selv uden indflydelse på at nedsætte disse ventetider, og vi vil gerne have oplyst, hvad der så kan gøres.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Spørgeren ønsker at få oplyst, hvilke midler jeg vil give Arbejdsskadestyrelsen til at gennemtvinge hurtigere svar.

Jeg forstår godt, at spørgeren finder det nødvendigt, at de arbejdsskadede spares for ventetider, før de får afgjort deres sag. Men jeg har ikke overvejet at give Arbejdsskadestyrelsen midler til at gennemtvinge hurtigere svar.

Nu ved jeg ikke, hvad spørgeren nærmere har tænkt sig kunne bruges til at tvinge andre myndigheder, læger m.v. til at svare Arbejdsskadestyrelsen hurtigt. Der står allerede i arbejdsskadesforsikringslovens § 24, at styrelsen kan indhente enhver oplysning, som styrelsen mener er af betydning for arbejdsgiveren, ansatte, kommunen og andre, vel menende herunder sygehusene.

[Socialministeren]

Jeg finder snarere, der er behov for at skabe en større forståelse hos læger og kommunen for betydningen af en hurtig reaktion på Arbejdsskadestyrelsens forespørgsler.

Arbejdsskadestyrelsen er i gang med at nedbringe ventetiden for oplysningerne udefra. Det sker ved, at sagerne holdes i snor i form af en rykkerprocedure. I arbejdsskadelovforslaget, som jeg regner med at fremsætte inden jul, har jeg indsat en frist for Arbejdsskadestyrelsens anerkendelse af ulykker på 3 måneder og en frist på 9 måneder for anerkendelse af erhvervs sygdomme. Jeg foreslår også en hjemmel til, at socialministeren fastsætter retningslinjer for samarbejdet mellem Arbejdsskadestyrelsen, forsikringsselskaberne og kommunerne m.fl. for at få koordineret hjælpeforanstaltninger for de arbejdsskadede.

Gennemførelsen af disse lovændringer vil også være medvirkende til, at vi kan undgå unødige ventetider for de arbejdsskadede. Jeg vil afvente resultatet af Arbejdsskadestyrelsens bestræbelser og af lovændringerne, før jeg gør mere ved spørgsmålet.

Taanquist (S):

Det kan vist siges at være et negativt svar og i hvert fald ikke et tilsagn om at ville gøre noget som helst ved problemet.

Den sidste del af ministerens svar er jo helt uden relevans i denne forbindelse, for vi taler ikke om den almindelige behandlingstid i Arbejdsskadestyrelsen, men om den ventetid, der er på dokumenter, den skal have udefra. Jeg står her med en sag, hvor man i den daværende Sikringsstyrelse har måttet vente i over et halvt år på at få fotokopi af selvangivelser fra en kommune. Det er fuldstændig meningsløst.

Jeg forstår nu socialministerens svar sådan, at det agter socialministeren intet at gøre ved, og det er jo stærkt skuffende. Jeg vil dog alligevel prøve en gang til: Er der virkelig ikke muligheder for, at man på en eller anden måde kan gennemtvinge, at disse ventetider bliver nedsat?

Tom Behnke (FP):

Nu fremgår det af spørgsmålet her, at man specielt tænker på den ventetid, der er på sagsakter, der skal rekvireres fra andre myndigheder. Men hvorfor ikke tage det fulde spørgsmål med og simpelt hen sige, at behandlingstiden i

institutionen i det hele taget skal bringes ned? Og har ministeren intention om at gå videre? Nu hørte vi, at ministeren vil komme med et forslag lige netop vedrørende Arbejdsskadestyrelsen, men vil ministeren gå videre til alle de andre områder, der ligger under ministerens ressort, og sørge for, at behandlingstiderne bliver bragt ned?

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg forstår hr. Taanquists spørgsmål sådan, at det gælder den almindelige arbejdsgang i kommunerne i forbindelse med fremsendelse af oplysninger. Det er netop dér, man har været inde og forbedre sagsgangen i kraft af, at man holder sagerne i en meget kort snor og sender rykkerskrivelse hurtigt, sådan at de kan få tingene sendt af sted. Det er i hvert fald en forbedring, og det, at der bliver indlagt en fast sagsbehandlingstid i det nye lovforslag, ser jeg også som noget, der vil give en forbedring på længere sigt.

Til hr. Tom Behnke, der spørger om faste sagsbehandlingstider i andre myndigheder: Det, der kan bekymre mig, hvis vi skal til at sætte en fast tid på, er, at det bl.a. ved lægelige myndigheder ikke bliver så grundige undersøgelser, som det ellers vil være. Man må også huske på, at ved speciallægeerklæringer drejer det sig mange gange om, at den pågældende også selv skal til en undersøgelse.

Der er mange ting, der skal passe sammen, men undertiden tænker den, der venter, ikke over, at man også selv kan medvirke til at få sagbehandlingen fremskyndet.

Taanquist (S):

Såvel socialministeren som hr. Tom Behnke taler stadig væk om sagsbehandlingstiden i selve Arbejdsskadestyrelsen. Den har jeg stort set ingen kritik af længere. Det er udelukkende det spørgsmål, som Arbejdsskadestyrelsen selv henviser til i den publikation, der er udsendt, hvor man skriver: »Som nævnt er sagsbehandlingstiden i Styrelsen ofte afhængig af forhold, som Styrelsen er helt uden indflydelse på.«

Så vil jeg gerne have at vide, hvem der så har indflydelse på det. Vi må i anstændighedens navn få nedsat de ventetider på den ene eller den anden måde.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

[Socialministeren]

Jeg kan gentage det, jeg sagde tidligere i forbindelse med, hvordan man forholder sig, når man beder kommunerne om oplysninger – for jeg forstår på hr. Taanquist, at det specielt er det, han siger til. Når det gælder de lægelige akter, er der altså nogle ting, vi også må tage hensyn til, men når det gælder oplysninger fra kommunerne, har Arbejdsskadestyrelsen trods alt en mulighed, og det er det, den er gået ind i ved nu at have en fast procedure med rykker-skrivelser, sådan at de kan få svarene frem noget før.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 246

3) Til *boligministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvad var det for politiske konsekvenser, Boligstyrelsen frygtede, da den for halvandet år siden henstillede til Nysted Kommune ikke at likvidere et lokalt Ungboprojekt?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til udtalelser fra Nysteds borgmester, Leo Thorsen (S), til Berlingske Tiden den 28. november 1991, hvori det hedder: »Vi fik en henstilling om at lade være. Styrelsen understregede, at hvis vi gjorde det, ville vi være de første – og man understregede, at man frygtede et skred. Vi fik også at vide, at man frygtede de politiske konsekvenser . . .«

Pelle Voigt (SF):

Siden dette spørgsmål blev stillet, er der fremkommet en redegørelse til Folketingets Boligudvalg fra Bygge- & Boligstyrelsen om de emner, som spørgsmålet her vedrører. Der er imidlertid en ganske betydelig uoverensstemmelse imellem de udtalelser fra Nysted Kommunes borgmester, som der henvises til i spørgsmålet, og Bygge- & Boligstyrelsens redegørelse som fremsendt til Boligudvalget, hvor den er blevet modtaget den 29. november 1991. Jeg finder det derfor rimeligt at fastholde mit spørgsmål og spørge boligministeren, hvem der egentlig har ret i denne sag, Nysteds borgmester eller Bygge- & Boligstyrelsen.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Det fremgår meget klart af den redegørelse, som Bygge- & Boligstyrelsen har udarbejdet over sagsforløbet omkring den selvejende institution Ungbo Nysted, og som jeg fremsendte til Folketingets Boligudvalg den 29. november, at styrelsens eneste ærinde har været at begrænse risikoen for statens tab i tilfælde af likvidation.

Som det fremgår, vil en tvangsauktion indebære risiko for, at et statslån på næsten 1,3 mio. kr. blev slettet, samtidig med at statens garantiforpligtigelse for den del af et indeksreguleret lån på godt 3,5 mio. kr., der ligger ud over 65 pct. af ejendomsværdien, blev aktuel. De uddybende kommentarer, som Nysteds borgmester efterfølgende er kommet med, viser også, at styrelsens motiv for at finde en anden løsning efter hans opfattelse var at varetage statens interesser.

På denne baggrund synes jeg unægtelig, at sagen stiller sig noget anderledes, end den tidligere har været fremstillet. Er der alene tale om at varetage helt legitime statsfinansielle interesser – og sådan må jeg opfatte det – så har jeg svært ved at se de saglige motiver for at kritisere styrelsens fremgangsmåde.

Selv om jeg naturligvis må tage forbehold for, at jeg ikke selv er jurist og har bedt om at få iværksat en omfattende undersøgelse, så må jeg sige, at der altså var mange forhold i denne sag, som fik styrelsen til at gribe ind og i øvrigt også orientere min forgænger i juli 1990. Man skal f.eks. være opmærksom på, at der var tale om en gammel skole, som kommunen selv solgte til Ungbo, og at der med kommunens indstilling og anbefaling blev ydet statsligt støttetilsagn både i 1985 og 1986, og så kom man altså i vanskeligheder allerede 5 år senere, uden at kommunen i øvrigt foretog de indberetninger, som man skal efter reglerne. Styrelsen måtte således konstatere, at kommunalbestyrelsen ikke havde opfyldt sin tilsynspligt.

Da jeg selv blev orienteret om sagen før sommerferien i år – i øvrigt samtidig med at nogle sager fra København greb ind i hele Ungbosagen, således som jeg redegjorde for efter sommerferien – var man i enighed med kommunen i gang med at finde udveje for om-dannelse af ungdomsboligerne i Nysted.

Nysted har i øvrigt senere opsagt sin forretningsfører aftale med Landsforeningen Ungbo, efter at kommunen bl.a. havde måttet konsta-

[Bolligministeren]

tere, at landsforeningen ikke havde betalt en betydelig varmeregning, som man, uden at den lokale Ungbobestyrelse var orienteret, havde forhandlet om gennem et halvt års tid. Herudover var der en række andre gældsposter.

Der er altså, som det fremgår, mange andre momenter i denne sag, som unægtelig stiller den noget anderledes, end den tidligere har været fremstillet.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal takke ministeren for svaret, også fordi det da frembringer nogle elementer, som er nye for mig.

Jeg forstår, at ministeren er i besiddelse af nogle uddybende kommentarer fra Nysted Kommunes borgmester. Disse uddybende kommentarer, må jeg sige, er mig ubekendte, og jeg vil naturligvis gerne have lejlighed til at se dem.

Men det forekommer mig helt ubegribeligt, at styrelsen på den ene side kan hævde, at dens eneste ærinde har været at forsøge at begrænse risikoen for statens tab i tilfælde af en likvidation eller tvangsauktion, mens det jo af borgmesterens udtalelser står klart, at der har været tale om et helt andet ærinde. Jeg skal citere fra Berlingske Tidende torsdag den 28. november. Her siger borgmesteren:

»Styrelsen understregede, at hvis vi gjorde det, ville vi være de første – og man understregede, at man frygtede et skred. Vi fik også at vide, at man frygtede de politiske konsekvenser.«

Her er så overhovedet ikke tale om noget, der har at gøre med en frygt for et tab for staten. Her er tale om, at en sådan likvidation kan skabe problemer for Ungbo som sådan, at man frygter, at det skal brede sig, og at man i den forbindelse frygter nogle politiske konsekvenser.

Hvad er så det for uddybende kommentarer, borgmesteren har fremsat senere? Dementerer de fuldstændig hans tidligere udtalelse, kunne jeg godt tænke mig at spørge boligministeren.

Jeg skal i forbindelse med det næste spørgsmål vende tilbage til spørgsmålet om Nysted Kommunes tilsynspligt og opfyldelsen af tilsynspligt.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg skal blot henvise til de udtalelser, som

Nysteds borgmester er fremkommet med dels i Danmarks Radio og dels i Dagbladet Lolland-Falsters Folketidende torsdag den 28. november, hvoraf fremgår, at »man kan sige, at ved at bede for Ungbos liv varetog Boligstyrelsen statens interesse i foreningen, og det motiv godtog vi dengang.«

Senere er der også fra borgmesteren kommet en udtalelse, som refereres i samme avis tirsdag den 3. december under overskriften »Vi skulle selv have givet indberetning«, og her tilkendegiver borgmesteren det synspunkt, at kommunen altså begik en fejl.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg forstår af det, ministeren siger nu, at de uddybende kommentarer, som Nysteds borgmester har givet, kun går på, at Boligstyrelsen varetog statens interesser.

Jeg vil godt have, at boligministeren herfra klart skal tage afstand fra og dementere, at man fra Boligstyrelsens side har givet udtryk for, at en likvidation i Nysted ville medføre et skred og en lavineeffekt, og at det også kunne få politiske konsekvenser.

Jeg vil gerne have, at ministeren klart siger, at det ikke er noget, der er sagt i Bygge- & Boligstyrelsen, det må stå for borgmesterens egen regning. Nogen må jo have ansvaret.

Pelle Voigt (SF):

Jeg er ked af at sige til boligministeren, som jeg er sikker på gør det bedste for at besvare de spørgsmål, at det, han jo læste op her, på ingen måde er et dementi af de udtalelser fra Berlingske Tidende den 28. november, jeg har henvist til.

At Nysteds borgmester erkender, at kommunen har begået en fejl i forbindelse med indberetning, og at man erkender, at Boligstyrelsen har varetaget statens interesser, dementerer jo ikke på nogen som helst måde, at styrelsen kan have meddelt Nysted Kommune, at man ikke kunne gøre det her, fordi man så ville være den første kommune i landet, der gjorde det, at man frygtede et skred, og at man også frygtede de politiske konsekvenser.

Jeg vil gerne spørge boligministeren: Er boligministeren helt sikker på, og har boligministeren overtydet sig i Bygge- & Boligstyrelsen om, at styrelsen ikke har ført den slags argumenter frem over for Nysted Kommune? Sty-

[Pelle Voigt]

relsen siger jo selv i sin redegørelse, at dens eneste ærinde har været at forsøge at begrænse den økonomiske risiko.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Ja netop, og jeg tror, at jeg kan svare begge spørgsmål ved at henvise til ikke bare styrelsens egen redegørelse, men også det, jeg netop har svaret i indledningen til dette spørgsmål, og de bemærkninger, som jeg citerede borgmesteren for at have udtalt, nemlig at man kan sige, at Boligstyrelsen ved at bede for Ungbos liv varetog statens interesser. Og det motiv godtog man dengang.

Når der som her er tale om et meget kortfattet citat, så mener jeg, det er nyttigt at prøve at sætte sig ind i selve sagsforløbet, og det har jeg faktisk brugt lidt kræfter på. Og det sagsforløb, der her er tale om, viser jo, at der i høj grad er tale om et ganske besynderligt forløb, når man allerede 5 år efter, at kommunen har solgt en institution til Ungbo, konstaterer, at det ikke kører, og at man kommer i økonomiske vanskeligheder, at man ikke opfylder sine tilsynsforpligtelser, at man ikke giver indberetninger, at Ungbo ikke administrerer korrekt, og at man til sidst må opsigte aftalen med Landsforeningen Ungbo.

Er der tale om at varetage helt legitime statsfinansielle interesser – og sådan må jeg opfatte det – så har jeg altså svært ved at se de saglige motiver for at kritisere styrelsens fremgangsmåde.

Pelle Voigt (SF):

Det synes jeg at boligministeren kan have megen god grund til, men det var faktisk ikke det, jeg spurgte om. Det, jeg spurgte om, er, om ministeren er sikker på, at det er forkert, hvad Nysteds borgmester har sagt i Berlingske Tidende den 28. november, for her skildres styrelsen som udelukkende værende ude i et politisk ærinde. Er ministeren sikker på, at der ved siden af disse udmærkede statsfinansielle hensyn ikke har været tale om, at styrelsen har anvendt disse rent politiske argumenter, som Nysted Kommune hævder man har anvendt i citatet fra den 28. november? Det er sådan set det, spørgsmålet drejer sig om.

Hvis ministeren er sikker på, at det ikke er sket, vil jeg være godt tilfreds. Jeg deler i øvrigt meget langt hen ad vejen ministerens kritik af

Nysted Kommunes fremgangsmåde i denne sag.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne spørge boligministeren helt konkret: Hvis styrelsen har udtalt sig, som Nysteds borgmester er citeret for i Berlingske Tidende, mener boligministeren da, at styrelsen har optrådt på en sådan måde, som man må forvente af en uvildig embedsmandsstand?

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Det bliver jo efterhånden gentagelser. Jeg vil bare afslutningsvis sige, at jeg har ikke noget som helst grundlag for at rejse tvivl om styrelsens motiver i denne sag på baggrund af de udtalelser, der er faldet, og på baggrund af den redegørelse, der her er givet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 247

4) Til *boligministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»På hvilket juridisk grundlag kunne Boligstyrelsen for halvandet år siden henstille til Nysted Kommune ikke at likvidere et lokalt Ungboprojekt?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen til spørgsmål nr. S 246.

Pelle Voigt (SF):

Dette spørgsmål vedrører spørgsmålet om, hvorvidt Boligstyrelsen har kunnet, og på hvilket juridisk grundlag man har kunnet give en henstilling til Nysted Kommune om at ophæve en beslutning truffet i Nysted Byråd. Det hævder Nysteds borgmester også i Berlingske Tidende torsdag den 28. november 1991.

Også her er der en klar uoverensstemmelse mellem udtalelserne fra Nysteds borgmester og den fremstilling, som er givet til os i det notat, vi har fået tilsendt fra Bygge- & Boligstyrelsen. Jeg er spændt på at høre, om ministeren her kan forklare os og har sat sig ind i ved at tale med Bygge- & Boligstyrelsen, hvem der har ret i denne sag.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Efter de dagældende regler for ungdomsboliginstitutioner kunne bestyrelsen for ungdomsboliginstitutionen under visse omstændigheder træffe beslutning om likvidation. Likvidationen skulle efter vedtægterne foretages af en likvidator udpeget af Boligministeriet efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Jeg finder, at styrelsen, uanset at kompetencen til at træffe beslutning om likvidation var tillagt institutionens bestyrelse, har en forpligtelse til at varetage statens økonomiske interesser bedst muligt. Ud fra dette hensyn søgte styrelsen, som det fremgår af den redegørelse, jeg sendte til Folketingets Boligudvalg den 29. november 1991, ved at gennemføre alternative løsningsmuligheder i stedet for en likvidation at begrænse statens tab så meget som muligt.

Det juridiske grundlag for Bygge- & Boligstyrelsen var, efter hvad der foreligger oplyst over for mig, således varetagelsen af helt legitime statsfinansielle interesser i at begrænse statens tab som følge af de i Nysted opståede problemer omkring ungdomsboliginstitutionen.

Det har som nævnt under sidste spørgsmål været svært for mig at finde de saglige motiver for at kritisere dette, så meget mere som kommunen også efter det oplyste godtog styrelsens motiver og erklærede sig enig i at søge at finde en anden løsning.

Pelle Voigt (SF):

Jeg hørte ministeren sige, at det juridiske grundlag var, at styrelsen ønskede at varetage statens interesser, men det har jo i og for sig intet som helst med lovgivningen og det lovmæssige grundlag her i landet at gøre. Det, jeg spørger om, er: Har styrelsen givet en sådan henstilling, og er styrelsen bemyndiget til at give en sådan henstilling, eller er det noget, som Nysteds borgmester har opfundet, når han den 28. november siger til Berlingske Tidende:

»Da vi for alvor ville leve op til vores tilsynspligt ved at likvidere et Ungboprojekt, henstillede styrelsen til os om ikke at gøre det.«

Spørgsmålet er altså: Har styrelsen overhovedet juridisk grundlag for at fremkomme med en sådan henstilling, der ophævede Nysted Byråds beslutning af den 9. maj 1990, kan det overhovedet lade sig gøre? Eller er der foregå-

et noget helt andet, som i højere grad ligner Bygge- & Boligstyrelsens fremstilling af sagen, så vi altså igen er i den situation, at vi må tro, at Nysteds borgmester udtaler sig lidt på kant med virkeligheden?

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg forstår på boligministeren, at styrelsen kun har varetaget statens interesser i alt, hvad den har foretaget sig, forsøgt at mindske statens tab, og det kan jo være legitimt nok.

Og derfor vil jeg gerne stille boligministeren et spørgsmål om den konkrete sag i Nysted: Kan ministeren oplyse, hvorvidt det tab, staten eventuelt ville have fået på det tidspunkt, Nysted Kommune ville likvidere institutionen, ville være mindre end det tab, der eventuelt kan komme nu efter Ungbos konkurs?

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg kan ikke gå ind i en vurdering af fru Kirsten Jacobsens sidste spørgsmål ud over at henvise til, hvad jeg allerede sagde under det sidste spørgsmål: Ved en tvangsauktion dengang, hvor man jo ikke vidste noget om, hvorvidt Ungbo ville gå konkurs, ville der være risiko for, at et statslån på næsten 1,3 mio. kr. blev slettet, og at en garantiforpligtelse på et indeksreguleret lån på godt 3,5 mio. kr., der ligger ud over de 65 pct. af handelsværdien, blev aktuel.

Jeg vil gerne sige, at af et mødereferat fra juli 1990 fremgår det, at der holdes et møde mellem styrelsen og kommunen, og jeg citerer:

»... på mødet blev opnået enighed om, at kommunalbestyrelsen skulle overveje nedenævnte løsningsmodeller, der har til formål at gøre ungdomsboliginstitutionen mere attraktiv for de unge at bo i.«

Jeg nævner det for at sige, at styrelsen og kommunens repræsentanter med borgmesteren i spidsen altså blev enige om, at man skulle søge andre løsninger... Og så tror jeg desværre, min taletid er udløbet, men jeg vil gerne vende tilbage til et yderligere moment i netop det spørgsmål.

Pelle Voigt (SF):

Når vi nu har lyttet til ministerens svar på de to spørgsmål, står der jo ikke meget tilbage af Nysteds borgmesters udtalelser. Der er ikke stillet nogen spørgsmål af borgmesteren, ingen

[Pelle Voigt]

henstilling overhovedet, for det findes der ikke noget juridisk grundlag for. Man har ikke sagt, at man frygtede et skred, man har ikke sagt noget om, at man frygtede de politiske konsekvenser, der har udelukkende været snakket om penge.

Vi befinder os altså i to helt forskellige scenarier, to helt forskellige virkeligheder. Den ene er set fra Nysteds borgmesters side og den anden fra Boligstyrelsens side, og det synes jeg da der er god grund til at forske videre i, men jeg tvivler på, at vi kommer meget længere med det i dag.

Men jeg vil gerne spørge boligministeren: Der står i det notat, vi har fået fra Bygge- & Boligstyrelsen, at der er blevet afholdt 3 møder i styrelsen, henholdsvis den 9. november 1990, den 7. marts 1991 og den 27. juni 1991, og at bl.a. Nysted Kommune deltog i disse møder. Er ministeren bekendt med, hvem der i øvrigt deltog i disse møder?

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne spørge boligministeren om den statsfinansielle risiko, som fandtes dengang, og som Bygge- og Boligstyrelsen åbenbart gjorde alt for at afværge, nemlig med de 1,3 mio. kr. for statslånet og garantien på 3,5 mio. kr. Er den statsfinansielle situation i dag ikke nøjagtig den samme? Har vi ikke stadig det samme statslån og den samme statsgaranti? Vil en tvangsauktion i dag ikke medføre nøjagtig den samme risiko, samtidig med at der i mellemtiden er oparbejdet et endnu større underskud i den pågældende institution?

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg vil gerne om det sidste sige, at der jo siden har været arbejdet på en rekonstruktion af institutionen i Nysted, og i den forbindelse har man måttet indgå nogle løsningsmodeller, som, efter hvad jeg har fået oplyst, betyder, at dels kommunen og dels kreditforeningerne er indstillet på at bære noget af det opståede tab. Men denne rekonstruktion er endnu ikke afsluttet, og derfor kan jeg naturligvis ikke gå mere i dybden med det spørgsmål.

Som svar på hr. Pelle Voigts spørgsmål vil jeg henvise til de oplysninger, som jeg allerede har givet og har citeret borgmesteren for, og derudover vil jeg gerne gøre opmærksom på, at borgmester Leo Thorsen så sent som tirsdag

den 3. december siger i Lolland-Falsters Folketidende vedrørende proceduren omkring kommunens anbefalinger:

»Vi misforstod vores rolle, da vi bad Landsforeningen Ungbo foretage indberetning til Boligstyrelsen. Det skulle vi selv have gjort, og den fejl beklager vi.«

Altså, man må nok sige, at der på en række områder er tale om, at kommunen erkender, at man har begået fejl, at man ikke i tilstrækkeligt omfang har opfyldt den tilsynsforpligtelse, man har ifølge reglerne, og at styrelsen har ønsket at varetage statens økonomiske interesse i sagen.

Pelle Voigt (SF):

Jeg spurgte konkret boligministeren, hvem der havde deltaget i de 3 møder i Boligstyrelsen ud over Nysted Kommune. Vi kan da vende tilbage til det, hvis ministeren ikke kan svare på stående fod, men jeg ville gerne have et svar nu, hvis det var muligt.

Må jeg så sige, at jeg synes, det er interessant, at borgmesteren i dag har kunnet oplyse – givetvis helt i overensstemmelse med sandheden – at der er blevet begået en række fejl i Nysted Kommune. Jeg synes også, det er interessant, at jeg kan forstå på ministerens besvarelse, at der absolut ikke er begået nogen fejl i Boligstyrelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Henrik Dam Kristensen: spm. nr. S 159

Poul Andersen: spm. nr. S 171 og 175

Kirsten Jacobsen: spm. nr. S 176–178, 199 og 209

Qvist Jørgensen: spm. nr. S 181–183

Michael Kock: spm. nr. S 187–193 og 197

Jens Thoft: spm. nr. S 198

Ole Donner: spm. nr. S 200 og 211

Jørn Pedersen: spm. nr. S 205

Spm. nr. S 159

Til *skatteministeren* (13/11 91) af:

Henrik Dam Kristensen (S):

»Vil ministeren oplyse, hvilken betydning den aftale, der er indgået i EF om en afgift på fuelolie på 100 kr. pr. t, vil få for dansk fiskeri, herunder også den tilknyttede industri?«

Begrundelse

Der hersker i fiskeindustrien usikkerhed om, hvorvidt afgiften vil få betydning for erhvervet.

Svar (28/11 91):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Afgiftsforholdene for fuelolie fra 1. januar 1993 vil blive reguleret af to EF-regelsæt, nemlig et regelsæt, der fastsætter minimumssatser, og et regelsæt, der regulerer vareområder, fritagelser m.v.

Den 24. juni 1991 aftalte EF-Ministerrådet en minimumsafgift på fuelolie, men man tog ikke stilling til Kommissionens forslag til fritagelser m.v. Kommissionen har bl.a. foreslået, at medlemslandene selv kan fastsætte, om fiskeriet og landbruget skal fritages, mens industrien generelt ikke kan fritages.

Det mest sandsynlige resultat af de igangværende forhandlinger vil være, at fiskeriet ikke bliver omfattet af afgiften. Afgiften vil derimod sandsynligvis omfatte den tilknyttede industri.

Spm. nr. S 171

Til *finansministeren* (14/11 91) af:

Poul Andersen (S):

»Hvordan informerer man ægtefæller til afdøde tjenestemænd om deres pensionsret?«

Begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet er en konkret sag, hvor en ægtefælle til en tjenestemand i DSB ikke får udbetalt pension efter denne.

Først 10 år efter henvender ægtefællen sig for at få pension udbetalt efter den afdøde tjenestemand og får at vide, at der vil ske udbetaling fremover, men først fra tidspunktet for henvendelsen.

På denne baggrund ønskes oplyst, hvordan man informerer ægtefæller til afdøde tjenestemænd om deres pensionsret, og om der er mange, som på denne måde mister deres pensionsret igennem flere år.

Svar (27/11 91):

Finansministeren (Henning Dyremose):

Når en tjenestemand eller tjenestemandspensionist ved dødsfald efterlader sig en ægtefælle, vil denne få udbetalt efterindtægt i normalt 3 måneder og samtidig få tilsendt pensionskema til afgivelse af de oplysninger, der er nødvendige for beregning og udbetaling af ægtefællepensionen.

Denne procedure er meget fast, og den konkrete sag, som har givet anledning til spørgsmålet, kan næppe dreje sig om en tjenestemand, men derimod formentlig om en supplementsunderstøttelse, som efter ansøgning kan tildeles ikkepensionssikret personale i statens tjeneste og deres eventuelle efterladte.

Supplementsunderstøttelsesordningen er hjemlet på tekstanmærkning på finansloven og er en ydelse, der bevilges efter ansøgning, og som de ansatte ikke har retskrav på.

Ordningen er under afvikling, da stort set alle statsansatte nu er omfattet af pensionsordninger under opbygning.

Foranlediget af en brevveksling med Finansudvalget i 1980 vedrørende en konkret sag (akt 283/1980) blev det fastlagt, at bevilling af understøttelse normalt ikke kunne ydes med tilbagevirkende kraft fra et tidspunkt forud for ansøgningen.

Dette er efterfølgende blevet præciseret i Finansministeriets cirkulære af 9. juli 1982.

I øvrigt har Finansministeriet i cirkulære af 17. juni 1977 anmodet styrelserne om at gøre personalet bekendt med understøttelsesreglerne.

Spm. nr. S 175

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (20/11 91) af:

Poul Andersen (S):

»Har ministeren godkendt oplægget til etablering af speciale som telemekaniker?«

Begrundelse

Metalindustriens Lærlingeudvalg har udarbejdet et oplæg til etablering af speciale som telemekaniker. Oplægget er sendt til godkendelse hos ministeren.

Det ønskes oplyst, om oplægget er godkendt, eller om ministeren kan oplyse, hvornår godkendelse vil finde sted.

Svar (28/11 91):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det kan oplyses, at ministeriet endnu ikke har modtaget en formel indstilling om etablering af et speciale som telemekaniker.

Status i sagen er, at det faglige udvalg for strøm-, styrings- og procesområdet har behandlet sagen, og en indstilling om specialet er under udarbejdelse med henblik på en efterfølgende fremsendelse til ministeriet til endelig godkendelse.

Specialet foreslås knyttet til elektronik- og svagstrømsuddannelserne.

Spm. nr. S 176

Til *energiministeren* (18/11 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvad ministeren agter at foretage sig for at sikre, at der som oplyst under behandlingen af varmforsyningsloven vil blive taget lokale hensyn i forbindelse med lovens gennemførelse?«

Begrundelse

Ifølge oplysninger i Nordjyllands Radio den 18. november 1991 er det nu klart, at Energiministeriet står helt stejlt på kravet om, at Hjørring skal tvangstilsluttes naturgasanlægget, inden det nuværende varmeværk er afskrevet. Det virker arrogant, at ministeren end ikke vil forhandle med det lokale varmeværk om fornuftige overgangsordninger, selv om det under lovbehandlingen blev lovet, at der ville blive taget de nødvendige lokale hensyn.

Det er ikke bare samfundsøkonomisk ufornuftigt, men også usmidigt, at ministeren kræver et kulfyret varmeværk nedlagt, inden det er afskrevet, med det resultat, at forbrugerne kommer til at betale dobbelt pris for deres varmforsyning.

Svar (26/11 91):

Energiministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Af den daværende energiministers besvarelse til Folketingets Energipolitiske Udvalg af spørgsmål 23 (L 60 – bilag 21 og 23) af 24. april 1990 fremgår det bl.a.: »Når projekterne om værkernes overgang til decentral kraftvarme

foreligger, vil der kunne ske drøftelser om de nærmere tidspunkter i lyset af den overordnede tidsplan, som er fastlagt i ændringsforslaget og fremgår af forudsætningskrivelsen. Der vil i den forbindelse kunne blive taget hensyn til de enkelte værkers særlige tekniske og økonomiske forhold.«

Af ændringsforslaget til varmforsyningsloven, lovbemærkningerne og forudsætningskrivelsen »Generelle forudsætninger for brændselsvalg og samproduktion i fjernvarmeværker m.v.« af 13. september 1991 fremgår det, at fjernvarmeværkerne skal omstilles i tre overordnede tidsfaser. I den første fase, som strækker sig fra 1990 til 1994, skal bl.a. alle større kulfyrede fjernvarmeværker omstilles til kraftvarme og anvendelse af naturgas. I den anden fase, som er perioden 1994–96, omstilles bl.a. de resterende kulværker med adgang til naturgasforsyning til kraftvarme baseret på naturgas. Og i den tredje fase – perioden 1996–98 – omstilles alle de resterende værker, som hovedsagelig er mindre naturgasanlæg og anlæg uden for naturgas- og kulkraftvarmeområder, til kraftvarmeproduktion og/eller biobrændsler.

Fjernvarmeværket i Hjørring hører til blandt de større kulfyrede fjernvarmeværker i et område med naturgasforsyning, og en udskydelse af omstillingstidspunktet til efter 1994 vil derfor ikke være i overensstemmelse med den lovmæssigt fastlagte overordnede tidsplan for omstillingen. Hertil kommer, at der endnu ikke foreligger et projekt for omlægning af fjernvarmforsyningen i Hjørring til decentral kraftvarmeproduktion.

Jeg vil samtidig henvise til besvarelsen til Folketingets Energipolitiske Udvalg af spørgsmål 26 (L 60 – bilag 21 og 23) af 24. april 1990, hvoraf det fremgår, at der er betydelige samfundsøkonomiske fordele forbundet med en omlægning til naturgasbaseret kraftvarme på specielt de store kulfyrede værker. Ligeledes fremgår det, at en omlægning af de store værker generelt vil være mest selskabsøkonomisk rentabel, men at forhøjelser af varmeprisen vil kunne forekomme.

Der er således ved udvælgelsen af værker til omstilling i første fase taget hensyn til de samfundsøkonomiske effekter og i et vist omfang også til de selskabsøkonomiske forhold.

[Energiministeren]

De kommuner, som i medfør af lovgivningen har værker til omstilling i første fase, har alle ved specifikke forudsætningskrivelser fået meddelelse om, at man lokalt kan træffe afgørelse om det konkrete omstillingstidspunkt inden for den i lovgivningen fastsatte tidsramme.

Jeg vil endelig gøre opmærksom på, at der ligeledes i medfør af varmforsyningsloven er fastsat lånerammer for de regionale naturgas-selskaber.

Ved fastsættelsen af lånerammerne for Naturgas Midt/Nord er bl.a. indregnet de øgede indtægter, som selskabet forventes at få i forbindelse med omstilling til naturgasbaseret kraftvarme i Hjørring senest i 1994. Såfremt kraftvarmeudbygningen får et mindre omfang eller forsinkes i forhold til, hvad der er forudsat i lånerammerne, kan dette medføre krav til interessentkommunerne om at indskyde kapital i naturgas-selskabet.

Spm. nr. S 177

Til *industriministeren* (18/11 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Finder ministeren, at det er betryggende og i overensstemmelse med god revisorskik, at et revisorfirma reviderer virksomheder, der enten direkte eller indirekte har økonomiske interesser i revisionsfirmaet, og hvis svaret er benægtende, hvad agter ministeren så at foretage sig i den anledning?«

Begrundelse

Der henvises til Weekendavisens forsidesartikler 15.-21. november 1991 (uge 46).

Svar (26/11 91):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Spørgsmålet om, hvorvidt et revisionsfirma kan foretage revision i virksomheder, der direkte eller indirekte har økonomiske interesser i revisionsfirmaet, er reguleret i § 13 i lov om statsautoriserede revisorer. Ifølge denne bestemmelse må ingen statsautoriseret revisor afgive erklæring i regnskabsmæssige forhold, når den virksomhed, hos hvem revisionen ønskes udført, har en mere betydelig økonomisk interesse i den revisionsvirksomhed, hvortil revisor er knyttet.

Om der foreligger en mere betydelig økonomisk interesse i revisionsfirmaet, må afgøres ud fra en bedømmelse af, hvorvidt den økonomiske forbindelse efter et konkret skøn har en sådan karakter, at den er egnet til at rejse tvivl om revisors uafhængighed.

Jeg vil her understrege, at jeg alene har kendskab til forholdene omkring Ungbo og Revisionsinstituttet af 1920 A/S fra dagspressen.

Den økonomiske interesse, en virksomhed kan have i et revisionsfirma, kan f.eks. bestå i, at virksomheden ejer aktier eller har ydet lån til revisionsfirmaet.

Der skal være tale om en mere betydelig økonomisk interesse. Det forhold, at en virksomhed ejer en mindre andel af kapitalen i en revisionsvirksomhed eller har udlånt kapital, der er uden væsentlig betydning for revisionsvirksomhedens finansiering, vil ikke i sig selv medføre revisors inhabilitet.

Jeg vil endelig præcisere, at § 13 regulerer, om revisor overhovedet kan afgive erklæring i et regnskabsmæssigt forhold. Standarden god revisorskik angår derimod lodigheden af revisors arbejde.

Spm. nr. S 178

Til *industriministeren* (18/11 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage i anledning af, at Revisionsinstituttet af 1920 A/S tilsyneladende reviderer regnskaber i virksomheder, som modtager offentlig støtte, uden at sikre sig, at de reviderede regnskaber udviser et retvisende billede af økonomien?«

Begrundelse

Der henvises til Weekendavisens forsidesartikler 15.-21. november 1991 (uge 46).

Svar (26/11 91):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

I henhold til årsregnskabsloven, der gælder for virksomheder, der drives i selskabsform (aktie- og anpartsselskaber og erhvervsdrivende fonde) skal revisor undersøge, om årsregnskabet giver »et retvisende billede« (general-klausulen).

[Industriministeren]

Hvis selskabets årsregnskab ikke giver et retvisende billede, skal revisor tage forbehold i revisionspåtegningen.

Et retvisende billede indebærer, at årsregnskabets enkelte oplysninger skal være korrekte, og at det samlede årsregnskab må give læseren et rigtigt helhedsindtryk af selskabets stilling og udvikling.

Med hensyn til virksomheder, der modtager offentlige tilskud, vil disse ofte være underlagt særlige regnskabs- og revisionsinstrukser som følge af særlovgivning på området.

Såfremt revisor ikke har fulgt gældende revisionsbestemmelser for det pågældende område eller lovgivningens almindelige regler, kan de sanktionsmuligheder, der findes i revisorlovgivningen, bringes i anvendelse.

Da der således allerede i lovgivningen findes regler, der regulerer de omhandlede forhold, og da overtrædelser heraf er belagt med sanktioner, agter regeringen ikke på det foreliggende grundlag at foretage sig videre i den konkrete sag, som jeg i øvrigt alene kender fra dagspressen.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Industriministeriet er i gang med at revidere sanktionssystemet for revisorer, og at jeg forventer at kunne fremsætte lovforslag herom i folketingsåret 1992-93.

Spm. nr. S 181

Til *kulturministeren* (19/11 91) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Er det ministerens opfattelse, at de danske forskningsbibliotekers opgaver er en så vigtig faktor i informationsformidlingen og i forsknings- og uddannelsessamfundet i det hele taget, at de bevillingsmæssigt og på anden måde må være i stand til at løse disse opgaver?«

Svar (28/11 91):

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Kulturministeriet kan bekræfte, at man anser forskningsbibliotekerne for en vigtig faktor i informationsformidlingen, herunder på forsknings- og uddannelsesområdet.

Ministeriet søger inden for sine bevillingsmæssige rammer at sikre, at bibliotekerne er i stand til at løse deres opgaver.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. S 182 og 183.

Spm. nr. S 182

Til *kulturministeren* (19/11 91) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvilke forholdsregler har ministeren taget for at sikre, at forskningsbibliotekerne kan løse de i spørgsmål nr. S 181 nævnte opgaver ved fastlæggelse af budgetterne for 1992 og de følgende år?«

Svar (28/11 91):

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Forskningsbibliotekerne står over for mange og forskelligartede problemer. Ministeriet skal især fremhæve følgende:

Det er *for det første* vigtigt, at man kan anskaffe den fornødne litteratur m.v. Udenlandske bogprisstigninger har gennem adskillige år udhulet forskningsbibliotekernes anskaffelsesbevillinger.

Kulturministeriet har på forslag til finanslov for 1992 som led i en treårig kulturpolitisk handlingsplan ekstraordinært forøget anskaffelsesbevillingen således:

§ 21.31.11. Det Kongelige Bibliotek	1 mio. kr.
§ 21.31.15. Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek	3 mio. kr.
§ 21.31.17. Statsbiblioteket i Århus	2 mio. kr.
§ 21.31.19. Odense Universitetsbibliotek	2 mio. kr.

For det andet skal forskningsbibliotekerne klare en voksende efterspørgsel trods faldende personaletal.

Kulturministeriet har i anden halvdel af firserne gjort det muligt for forskningsbibliotekerne at indføre ny teknologi, således at de ovennævnte biblioteker alle har fået indført integrerede edb-systemer, som i 1992 vil være fuldt udbygget, således at de kan bidrage til at klare det stigende efterspørgselspres.

Endelig skal det *for det tredje* nævnes, at det er vigtigt, at samlingerne kan bevares. Dette fordrer, at materialerne opbevares under betryggende forhold samt kan undergives den nødvendige behandling.

Bortset fra Det Kongelige Bibliotek har de nævnte forskningsbiblioteker gode opbevaringsforhold. Ministeriet er i færd med at sikre

[Kulturministeren]

Det Kongelige Bibliotek bedre opbevaringsforhold, og det forventes, at der i 1992 kan igangsættes et byggeri til forbedring af opbevaringsforholdene for biblioteket ved Københavns Universitet, Amager.

I forbindelse med den nævnte 3-årige kulturpolitiske handlingsplan er der årligt afsat 7 mio. kr. til sikrings- og opbevaringsformål, herunder konservering og restaurering. Denne bevilling omfatter også sikrings- og opbevaringsarbejder på forskningsbibliotekerne.

Spm. nr. S 183

Til kulturministeren (19/11 91) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvorledes kan forskningsbibliotekerne budgetmæssigt bringes i stand til også at varetage de opgaver, som stammer fra forskningsprogrammer, der finansieres ud over finanslovsbevillingen?«

Svar (28/11 91):

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Regeringen har i sit forsknings- og udviklingsprogram for 1991 fremhævet, at det er vigtigt, at biblioteker, arkiver og museer kan bevare deres position som en væsentlig del af forskningens infrastruktur ikke mindst i en periode, hvor den samlede forskningsmæssige indsats skal opprioriteres. Det understreges i denne forbindelse særligt, at det er nødvendigt at sikre f.eks. den biblioteksmæssige betjening af de forskningsområder, som opprioriteres.

I forbindelse med forliget om finansloven for 1991 blev der afsat en reserve på 15 mio. kr. til styrkelse af sektorforskningen. For at kunne fastholde forskningsbibliotekernes betydning, jf. ovenfor, blev det besluttet at anvende 5 mio. kr. af denne reserve til forskningsbibliotekerne med henblik på at afhjælpe problemerne med bibliotekernes materialeanskaffelsesbevillinger. Bevillingen blev ved akt 323 11/9-91 fordelt således:

§ 21.31.11. Det Kongelige Bibliotek	1 mio. kr.
§ 21.31.15. Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek	2 mio. kr.
§ 21.31.17. Statsbiblioteket i Århus	1 mio. kr.

§ 21.31.19. Odense Universitetsbibliotek 1 mio. kr.

Kulturministeriet agter at anmode Statens Bibliotekstjeneste om at fremkomme med forslag til, hvorledes den nødvendige sammenhæng mellem forskningsprogrammerne og den biblioteksmæssige betjening heraf kan sikres med henblik på en forelæggelse af forslaget for Forskningspolitisk Råd.

Spm. nr. S 187

Til økonomiministeren (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Vil ministeren oplyse, om det er bogføringsmæssigt korrekt også set med EF-Kommissionens øjne at medregne forskellige fonde – som f.eks. Den Sociale Pensionsfond – som offentlig egenkapital?«

Begrundelse

Fremskridtspartiet har i en årrække ved finanslovsforhandlingerne foreslået, at statens store gæld nedbringes ved inddragelse af bl.a. Den Sociale Pensionsfond. Kun derved kan den overvældende rentebyrde på statens gæld afbødes.

De sparede renteomkostninger kan bruges til skattelettelse, men dette forslag er altid blevet afvist som utilbørlig ekspropriation af lønmodtagernes ejendom.

Det forekommer inkonsistent, at regeringen på den ene side medregner fondene til den offentlige formue og på den anden side kalder det ekspropriation at bruge pengene til nedbringelse af statsgælden.

Det ønskes i svaret oplyst, hvorvidt denne fremgangsmåde er i overensstemmelse med, hvad EF godkender. Det ønskes endvidere angivet i svaret, hvorvidt denne bogføringsmetode praktiseres i andre EF-lande subsidiært i andre OECD-lande.

Svar (29/11 91):

Økonomiministeren (Fogh Rasmussen):

Det siger sig selv, at bogføringen i de offentlige myndigheders regnskaber er korrekt, det vil sige i overensstemmelse med de herfor gældende retsregler.

De påtænkte ændringer af EØF-traktaten, der omhandler forholdet mellem gæld og brut-

[Økonomiministeren]

tonationalprodukt, vedrører som nævnt foran alene definitionen af en indikator, som udløser en bestemt procedure. Der er altså her ikke så meget tale om, hvad der er bogføringsmæssigt korrekt, som om, hvad der i en større økonomisk sammenhæng er relevant.

Jeg vil her medgive spørgsmålsstilleren, at meget kunne tale for, at man i denne sammenhæng modregnede en stor del af de finansielle aktiver, som det offentlige har i gælden, herunder hele Den Sociale Pensionsfonds obligationsbeholdning.

Hvordan gælden skal opgøres i en ØMU-sammenhæng, er imidlertid noget, medlemslandene skal være enige om. Som allerede nævnt lå vi ved udgangen af sidste regnskabsår under de 60 pct. af bruttonationalproduktet, og det er min forventning, at vi kommer ned på et lavere niveau, efterhånden som den økonomiske vækst tager til og stillingen på de offentlige budgetter forbedres.

Baggrunden for de stillede spørgsmål er, at Fremskridtspartiet ønsker, at Den Sociale Pensionsfonds kapital anvendes til at nedbringe statsgælden, og at de sparede renteudgifter anvendes til skattelettelser.

Hertil må for det første siges, at statens underskud hverken bliver større eller mindre ved at nedlægge Den Sociale Pensionsfond, idet de sparede renteudgifter blot modsvares af lavere renteindtægter i Pensionsfonden, som også indgår i statsbudgettet.

Skattelettelser vil i den nuværende situation fortsat kun være forsvarlige, hvis de modsvares af reelle besparelser.

Noget andet er, at det måske ville være udtryk for stor realitetssans, hvis man afskrev Den Sociale Pensionsfond på statsgælden, idet der fuldt ud er disponeret over den.

Over den sidste halve snes år er der således over Social- og Boligministeriernes budgetter afholdt stadig voksende udgifter til forskellige forbedringer af pensionisternes forhold, der er gennemført under henvisning til Den Sociale Pensionsfond.

En del af Pensionsfondens overskud er derfor hvert år blevet overført til det almindelige statsbudget. Det har imidlertid været alt for lidt til at dække udgifterne ved de skete forbedringer. I realiteten står statskassen derfor »i forskud« for Pensionsfonden med et beløb af størrelsesordenen 45 mia. kr., som egentlig straks burde overføres til statskassen.

Indtægterne af den resterende del af Pensionsfonden ville ikke i det lange løb kunne dække udgifterne ved de allerede gennemførte forbedringer, så man ad åre ville komme til at bruge fondens kapital.

Da staten under alle omstændigheder er forpligtet til at udrede de nævnte udgifter til pensionsforbedringer med videre, ville det for så vidt ikke være urimeligt at afskrive hele Pensionsfonden på statsgælden.

Men skattelettelser kan der som nævnt ikke blive tale om af den grund.

Spm. nr. S 188

Til *økonomiministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Vil ministeren oplyse, om Danmark kan klare kravene til ØMU, hvis Den Sociale Pensionsfond ikke medtages i den offentlige sektors formue?«

Begrundelse

Fremskridtspartiet har i en årrække ved finanslovsforhandlingerne foreslået, at statens store gæld nedbringes ved inddragelse af bl.a. Den Sociale Pensionsfond. Kun derved kan den overvældende rentebyrde på statens gæld afbødes.

De sparede renteomkostninger kan bruges til skattelettelser, men dette forslag er altid blevet afvist som utilbørlig ekspropriation af lønmodtagernes ejendom.

Det forekommer inkonsistent, at regeringen på den ene side medregner fondene til den offentlige formue og på den anden side kalder det ekspropriation at bruge pengene til nedbringelse af statsgælden.

Svar (29/11 91):

Økonomiministeren (Fogh Rasmussen):

Ifølge det forslag til ændring af Romtraktaten, som det hollandske EF-formandskab har fremlagt på regeringskonferencen om Den Økonomiske og Monetære Union, skal Kommissionen blandt andet følge udviklingen i medlemslandenes budgetmæssige situation og herunder undersøge, om den procentdel, som den offentlige gæld udgør af bruttonationalproduktet, overstiger 60 pct.

[Økonomiministeren]

Den nævnte procentandel er dog alene en indikator sammen med flere andre. Hvis en af disse overskrides, udløser det en procedure, hvorefter Kommission og Råd foretager en bredere vurdering af det pågældende medlemslands økonomi og på basis heraf bedømmer, om der faktisk er tale om et uforholdsmæssigt stort budgetunderskud set i relation til ØMU's funktion.

Der foregår stadig tekniske drøftelser med henblik på at fastlægge principper og tekniske metoder for at opgøre statsgælden i de enkelte medlemslande på et ensartet grundlag.

I lyset af de hidtidige drøftelser ser det dog ud til, at den danske offentlige gæld opgjort i en ØMU-sammenhæng vil være lidt mindre ved udgangen af 1990, formentlig ca. 58 pct. af bruttonationalproduktet. Det skyldes, at det må forventes, at der ved statsgældsopgørelsen skal ske modregning af de fordringer i form af obligationer og lignende, som stat og kommuner har på hinanden eller på sig selv.

En væsentlig del af denne modregning består i de statsobligationer, som Den Sociale Pensionsfond ligger inde med.

Spm. nr. S 189

Til *økonomiministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes han stiller sig til at søge at nedbringe statens gæld ved hjælp af de over 100 fondsmilliarder, der er opført i statsregnskabet?«

(Besvaret sammen med spm. nr. S 187).

Spm. nr. S 190

Til *økonomiministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor meget den offentlige gæld udgør i procent af BNP, hvis selvejende fonde, herunder Den Sociale Pensionsfond, ikke medregnes til den offentlige formue?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 188.

Svar (29/11 91):

Økonomiministeren (Fogh Rasmussen):

Ved udgangen af 1990 udgjorde statsgælden, som den sædvanligvis opgøres, 487 mia. kr. og kommunernes gæld ca. 32 mia. kr. Den samlede offentlige gæld på 519 mia. kr. svarede til 64 pct. af bruttonationalproduktet i 1990. Der er her tale om bruttogæld i den forstand, at der som hovedregel ikke er sket modregning af de finansielle aktiver, det offentlige ligger inde med. Den eneste modregning er statens nettotilgodehavende i Nationalbanken.

Yderligere modregning er umiddelbart nærliggende for så vidt angår beholdningerne i Den Sociale Pensionsfond, der ejes af staten, samt ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, der begge i nationalregnskabsmæssig henseende indgår i den offentlige sektor.

Foretages en modregning for alle finansielle aktiver, svarede den samlede offentlige nettogæld ultimo 1990 til ca. 26 pct. af bruttonationalproduktet.

Spm. nr. S 191

Til *økonomiministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange procent den offentlige gæld udgør af BNP?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 188.

(Besvaret sammen med spm. nr. S 190).

Spm. nr. S 192

Til *industriministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Hvad er baggrunden for, at man i markedsføringsloven opretholder et generelt forbud mod, at erhvervsdrivende fordeler gevinster i forbindelse med konkurrencer, hvis udfald helt eller delvis beror på tilfældet?«

Begrundelse

Periodiske tidsskrifter er undtaget fra forbudet mod fordeling af præmier via lodtrækning, det samme gælder bankernes gevinstopsparing. Forbrugerne udsættes for et utal af konkurrencer, hvis udfald helt eller delvis beror på tilfældet – f.eks. Lotto, Lykkehjulet og diverse

[Michael Kock]

lotterier fra velgørende institutioner såsom Kræftens Bekæmpelse, Røde Kors m.fl. Siden vedtagelsen af markedsføringsforbudene er det endvidere blevet tilladt at drive spillekasinoer i Danmark. Alle nævnte bruger præmiekonkurrencer til at øge indtjeningen. Spørgeren har på den baggrund svært ved at se logikken i, at andre erhvervsdrivende fortsat ikke må fordele gevinster ved lodtrækning.

Svar (2/12 91):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

I 1973 afgav Forbrugerkommissionen en betænkning nr. 681 med et udkast til lov om markedsføring. I udkastet var der et generelt forbud mod, at erhvervsdrivende afholder præmiekonkurrencer, idet der fra såvel erhvervs- som forbrugerside var udtrykt ønske om forbud mod lotterier. Forbrugerkommissionen fandt, at dette var velbegrundet, idet lotterierne måtte anses for at være en uheldig og skadelig form for reklame, som kun kunne modvirkes effektivt ved et generelt forbud.

Til forbudet knyttede man en undtagelsesbestemmelse, der gav udgiveren af et periodisk skrift tilladelse til at foranstalte lodtrækning til fordeling af gevinster i forbindelse med løsning af præmiekonkurrencer. Undtagelsen var begrundet i, at sådanne konkurrencer udgør en del af det underholdningsstof, der traditionelt findes i periodiske skrifter, især i dag- og ugeblade.

På baggrund af Forbrugerkommissionens arbejde fremsatte handelsministeren den 8. marts 1974 forslag til lov om markedsføring m.v., hvori man i § 8, stk. 1 og 2, medtog de ovennævnte bestemmelser.

Under folketingsbehandlingen blev forbudet grundigt drøftet, og det blev bl.a. fremhævet, at lotterichancen havde en salgsstimulerende virkning og en mulighed for i visse tilfælde at kunne aflede forbrugernes opmærksomhed fra hovedproduktet. Endvidere blev det påpeget, at lotterierne kunne fremme forbrugernes spillelyst, og at udgifterne til reklamelotterierne ville blive overført til produktet og derfor i sidste instans skulle betales af forbrugerne selv.

Som bekendt fremsatte regeringen i januar 1990 et forslag om at ophæve forbudet mod fordeling af gevinster ved konkurrencer i markedsføringsloven.

Baggrunden for forslaget om ophævelse af disse bestemmelser var, at det af Industriministeriets rapport om fremtidssikring (Baobab-rapporten) fremgik, at nytteværdien af de nævnte forbud i markedsføringsloven ikke står mål med de ressourcer, der anvendes til sikring af reglernes overholdelse. Efter forslaget skulle spørgsmålet om lovligheden af de pågældende gevinster afgøres efter en konkret vurdering i medfør af generalklausulen i markedsføringslovens § 1, der forbyder handlinger i strid med god markedsføringsskik.

Der var imidlertid modstand imod forslaget fra såvel erhvervs- som forbrugerorganisationerne. Man fandt bl.a., at en regulering efter markedsføringslovens generalklausul var utilstrækkelig, og at en afskaffelse af bestemmelserne bl.a. kun ville føre til øget bureaukratisering og større ressourceforbrug. Disse betænkeligheder delte jeg ikke dengang, og jeg deler dem fortsat ikke.

Da det under behandlingen af dette lovforslag viste sig, at der næppe kunne opnås flertal for en ophævelse, besluttede regeringen at trække forslaget tilbage.

For så vidt angår konkurrencer foranstaltet af de elektroniske medier henviser jeg til besvarelsen af spørgsmål S 193 stillet af Michael Kock (FP).

Spm. nr. S 193

Til *industriministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Hvorfor accepteres det, at TV 2 med programmet Lykkehjulet afholder en konkurrence, hvis udfald helt eller delvis beror på tilfældet, når markedsføringsloven forbyder erhvervsdrivende at gøre det samme?«

Begrundelse

I markedsføringslovens § 8 forbydes det erhvervsdrivende at fordele gevinster i forbindelse med konkurrencer, hvis udfald helt eller delvis beror på tilfældet.

TV 2 har programmet Lykkehjulet, hvor udfaldet helt eller delvis beror på tilfældet. Formålet med udsendelsen er at skaffe mange seere. De mange seere øger salget af annoncer. TV 2 er erhvervsdrivende og bruger konkurrencen til at fremme sit salg. Baggrunden for TV 2's brug af præmiekonkurrence er præcis

[Michael Kock]

den samme, som ligger til grund for, at andre erhvervsdrivende ønsker at afholde præmiekonkurrencer.

Spørgeren vil derfor gerne have en begrundelse for, at TV 2 må krydre sin markedsføring med præmiekonkurrencer, når andre erhvervsdrivende ikke må.

Svar (2/12 91):

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Forbrugerombudsmanden har siden markedsføringslovens ikrafttræden i 1975 anlagt den fortolkning, at Danmarks Radio var en offentlig virksomhed, der ikke kunne sidestilles med en privat virksomhed på grund af monopolstillingen på radio- og tv-området. Danmarks Radio var derfor ikke omfattet af lovens forbud mod præmier og konkurrencer i § 8.

Som følge af udviklingen inden for radio- og tv-spredning med oprettelsen af et landsdækkende TV 2, lokale radio- og tv-stationer, modtagelse af programmer via satellitter og fremføring af kabel-tv anlagde Forbrugerombudsmanden i 1990 en ny fortolkning af markedsføringslovens § 8.

I august 1990 informerede Forbrugerombudsmanden Danmarks Radio, TV 2 og de lokale radio- og tv-stationer om, at der nu var sket en sådan kommercialisering af radio- og tv-programvirksomhed, at markedsføringslovens forbudsbestemmelse efter hans opfattelse nu fandt anvendelse på denne virksomhed.

Markedsføringsloven indeholder dog en undtagelsesbestemmelse i § 8, stk. 2, der tillader fordeling af gevinster ved præmiekonkurrencer, når de indgår som led i et periodisk skrift.

Radio- og tv-stationerne har gjort gældende, at de mener, at de elektroniske medier er at sidestille med traditionelle, papirbaserede medier, og at markedsføringsloven ikke kan have tilsigtet at skabe ulige konkurrencevilkår for forskellige typer af kommercielle medier.

Det er imidlertid Forbrugerombudsmandens opfattelse, at der hverken i forarbejderne til markedsføringsloven eller i øvrigt findes grundlag for at lade undtagelsen omfatte de elektroniske medier.

Forbrugerombudsmanden har valgt at tilrettelægge sin virksomhed således, at hans indsats først rettes mod en uomtvistelig kommerciel tv-station for derved gennem en retssag at

få afklaret, om programvirksomhed er undtaget fra forbudet i stk. 1.

Forbrugerombudsmanden har således i januar 1991 påtalt en præmiekonkurrence, der blev foranstaltet af en lokal tv-station. Da stationen herefter fortsatte lodtrækningerne, blev politiet anmodet om at iværksætte en efterforskning. Denne er for nylig afsluttet, og i løbet af meget kort tid forventes anklagemyndigheden at rejse tiltale ved Sø- og Handelsretten.

Det er i øvrigt min opfattelse, som jeg også for nylig gav udtryk for under folketingsbehandlingen af Fremskridtspartiets forslag til ophævelse af forbudsbestemmelserne i markedsføringsloven, at det ikke længere er tidsvarende at opretholde forbudet mod præmiekonkurrencer.

Denne opfattelse bekræftes af, at der i dag er en stigende tendens til at anvende præmiekonkurrencer, og at såvel erhvervslivet som forbrugerne ofte opfatter konkurrencer som helt naturlige.

Jeg mener klart, at det ikke er hensigtsmæssigt at have et forbud, som er ude af trit med befolkningens ønsker.

Jeg håber derfor fortsat, at der kan vise sig et flertal for en ophævelse af forbudsbestemmelserne i §§ 6-8a i markedsføringsloven.

Spm. nr. S 197

Til *udenrigsministeren* (20/11 91) af:

Michael Kock (FP):

»Finder udenrigsministeren det acceptabelt, at ulandsbevillingen anvendes til udvalgsrejser?«

Begrundelse

Fremskridtspartiet finder det umoralsk, at et udvalg vil rejse for de penge, som skatteyderne giver til ulandsbistand. I øvrigt finder Fremskridtspartiet, at en rejse til 400.000 kr. er fråds med skatteyderkroner.

Svar (2/12 91):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den samlede danske ulandsbistand forudses i den kommende 5-års-periode (1992-96) at vil- le beløbe sig til over 45 milliarder kroner.

Det er efter min opfattelse af stor betydning, at de folketingsudvalg, der beskæftiger sig med

[Udenrigsministeren]

ulandsbistand – i første række Finansudvalget og Udenrigsudvalget – får mulighed for at opnå et førstehåndskendskab til de vilkår, hvorunder bistanden ydes, og til de problemer, der er forbundet med at føre de danske bistandspolitiske principper ud i livet. Det kan kun gøres gennem konkrete projektbesøg i udviklingslandene og drøftelser både med udsendte danskere, med de centrale myndigheder og med vore lokale samarbejdspartnere.

Jeg har derfor tidligere både over for Udenrigsudvalget og i Folketinget givet udtryk for, at jeg gerne ser en løsning, der gør det muligt for udvalget at gennemføre rejser af denne karakter.

Det må imidlertid alene være op til Folketinget at forholde sig til, hvorvidt og i givet fald hvordan der mest hensigtsmæssigt vil kunne skabes mulighed herfor.

Spm. nr. S 198

Til *sundhedsministeren* (21/11 91) af:

Jens Thoft (SF):

»Kan ministeren oplyse, om det er korrekt, at danskere, der i 1970'erne søgte skattely i udlandet, ved tilbageflytning til Danmark omgående har krav på gratis behandling i sundhedssystemet, herunder gratis læge- og hospitalsbehandling på lige fod med danskere, der hele livet igennem har bidraget til fællesskabet, og såfremt ministeren kan bekræfte dette, vil ministeren da overveje at indføre en karenperiode for denne gruppe?«

Begrundelse

I 1970'erne søgte ganske mange velhavere i skattely i Spanien for at undslippe de høje danske skatter, og fordi der i Spanien så godt som ingen skattekontrol var. I mellemtiden er leveomkostningerne i Spanien steget betydeligt, skattekontrollen er voldsomt forbedret, skatteniveauet er blevet væsentlig højere, og endelig har de pågældende nu nået pensionsalderen, hvor problemer med helbredet melder sig. Læge- og hospitalsudgifterne i Spanien er ganske betydelige, og denne gruppe er derfor i stigende omfang på vej tilbage til Danmark.

Det hører med til billedet af denne gruppe, at før tilbageflytningen til Danmark sker, bringes formuen i stort omfang i ly på forsikringskonti, hvorfra hverken udbetalingerne eller

renttilskrivningerne er skattepligtige, og hvor kapitalen ikke er underkastet formueskat.

Spørgeren finder det betænkeligt, at denne gruppe, der søgte udenlands, mens indtjeningen var høj, for at unddrage sig betalingen til fællesskabet, nu uden problemer kan nyde godt af fællesskabets goder, herunder den for fællesskabet dyre læge- og hospitalsbehandling, hvorfor spørgeren mener, at der for denne gruppe, i det omfang den enkelte har midlerne hertil, bør indføres en betydelig karenperiode.

Svar (28/11 91):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

I sygehus- og sygesikringsloven er hovedreglen den, at personer, der tilflytter fra udlandet, har ret til gratis læge- og sygehusydelser seks uger efter tilflytningen, medmindre andet følger af internationale overenskomster.

Fritaget for ventetid er personer, der vender tilbage for at bosætte sig her i landet efter at have opholdt sig i udlandet som beskæftiget i dansk interesse m.v.

For personer, der flytter til Danmark fra et EF-land eller fra et nordisk land, gælder henholdsvis forordning 1408/71 om social sikring for arbejdstagere m.v. og den nordiske tryghedskonvention. Disse personer har, når nogle nærmere angivne betingelser er opfyldt, straks ret til ydelser fra sundhedssystemet på lige fod med personer bosat i Danmark.

Herudover har Danmark indgået internationale overenskomster med en række lande, der giver gensidig adgang til ydelser fra begge landes sundhedssystemer på lige fod med landets borgere.

I praksis gælder hovedreglen om seks ugers ventetid på læge- og sygehusbehandling således kun for en mindre del af de personer, der tilflytter Danmark.

I forslaget til ny sundhedslov er det derfor foreslået, at personer, der efter at have opholdt sig i udlandet vender tilbage for at tage bopæl her i landet, har ret til ydelser fra sundhedssystemet straks ved tilmeldingen til folkeregistret.

Dette vil kun medføre en beskedent udvidelse i forhold til den personkreds, der i dag har ret til ydelser uden ventetid.

Spm. nr. S 199

Til *finansministeren* (21/11 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at der i den nye vagtlægeordning ydes en tillægstakst for kørsel ud over 10 km: På A-vagt 10,55 kr. pr. km og på B-vagt 12,81 kr. pr. km, og vil ministeren oplyse, om andre grupper i samfundet har lignende offentligt betalte kørselsordninger, og redegøre for begrundelsen for beløbets størrelse, samt om ministeren finder beløbet rimeligt, og vil ministeren samtidig oplyse, om regeringen har planer om at forhøje kørselstakster på andre områder, herunder eventuelt forhøje kørselsfradraget?«

Begrundelse

Det virker direkte anstødeligt, at en i forvejen højt betalt erhvervsgruppe som lægerne igennem offentlige overenskomster sikres kørselsgodtgørelser på luksurniveau, samtidig med at den almindelige befolkning oplever nedskæringer i fradragmulighederne for deres kørsel til og fra arbejde.

Svar (29/11 91):

Finansministeren (Henning Dyremose):

Sygesikringens Forhandlingsudvalg har i anledning af spørgsmålet oplyst, at der i forbindelse med den ændrede vagtlægeordning i landsoverenskomsten af 3. juni 1991 om almen lægegerning bl.a. er aftalt en ny honorarstruktur for ydelser i vagttiden. For et besøg honoreres lægen med en besøgstakst, der omfatter selve den lægelige behandling samt den tid, der medgår til transport til et besøg inden for en afstand af 10 km. I forbindelse med besøg ud over 10 km regnet fra lægens udgangspunkt – det være sig praksis eller sidste besøgssted – ydes der en tillægstakst pr. km. Honoraret skal ses som betaling til lægen for den tid, der medgår til transporten mellem besøgene. Honoraret er af praktiske årsager beregnet pr. kørt km og udgør i A-vagten 10,55 kr. (grundhonorar) pr. km og i B-vagten 12,81 kr. (grundhonorar) pr. km.

Det kan tilføjes, at de nye vagthonorarer ikke generelt er gunstigere for lægerne end honorarerne efter den gamle overenskomst. For eksempel honoreres et besøg 21 km væk i nat-tiden efter det nye system med 382,77 kr., mens honoraret for et sådant besøg over 20 km væk efter den gamle overenskomst er på 688,01 kr.

I øvrigt forventes det, at antallet af besøg i vagttiden vil falde betydeligt som følge af de nye vagtordninger, hvor patienterne altid kommer til at tale med en læge.

Såfremt lægen benytter egen bil, ydes ud over honoraret kørselsgodtgørelse. For tiden udgør godtgørelsen 2,53 kr. for de første 12.000 km i et regnskabsår og 1,33 kr. pr. km for kørsel derudover.

Da de i spørgsmålet omtalte honorarer ikke er kørselsgodtgørelse, men betaling for lægernes arbejdstid, giver de mig ikke anledning til at overveje ændrede kørselstakster eller -fradrag på andre områder.

Spm. nr. S 200

Til *skatteministeren* (21/11 91) af:

Ole Donner (FP):

»Vil ministeren stadig forfølge skattesager ved domstolene, der drejer sig om rækkevidden af ligningslovens § 4, al den stund denne bestemmelse er ophævet ved lov nr. 532 af 13. december 1985?«

Begrundelse

Ophævelsen af ligningslovens § 4 blev motiveret med stigende vanskeligheder med at foretage en afgrænsning af, hvilke selskaber der var omfattet af bestemmelsen.

Det fremgår af en kommentar af 7. december 1985 fra den daværende skatteminister til Skatte- og Afgiftsudvalget vedrørende en henvendelse fra Erhvervenes Skatteudvalg, at det ikke var tanken at fortsætte de tvister, som ligningslovens § 4 havde givet anledning til, og at bestemmelsens anvendelsesområde ikke tænkes yderligere udvidet.

Ikke desto mindre ses det af tidsskriftet Skattepolitisk Oversigt, 1990, side 322-328, at ministeriet stadig fører sager om, hvor langt bestemmelsen kan anvendes, og det i sager, der givetvis ikke kan få nogen betydning for skattepraksis i øvrigt.

Svar (28/11 91):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Efter ligningslovens § 4 beskattedes kursgevinster og -tab, der tilfaldt forsikringsselskaber, banker og andre virksomheder, der som et normalt led i deres almindelige virksomhed

[Skatteministeren]

anbragte midler i obligationer, pantebreve og fordringer.

Bestemmelsen ophævedes ved gennemførelsen af kursgevinstbeskatningsloven, idet den delvis erstattedes af en objektiveret regel for de væsentligste grupper, der hidtil var omfattet af ligningslovens § 4. Denne regel findes i kursgevinstbeskatningslovens § 2. Der gennemførtes dog en særlig overgangsbestemmelse, idet selskaber m.v., der var omfattet af ligningslovens § 4, men ikke af den nye regel i kursgevinstbeskatningslovens § 2, fortsat skulle beskattes af kursgevinster og tab på de fordringer, der ved udgangen af 1986 fortsat var i selskabets besiddelse, og som omfattedes af beskatningen efter ligningslovens § 4.

Denne overgangsordning er siden forlænget fra udgangen af 1986 til udgangen af 1987.

Formålet med den særlige overgangsordning var alene at fastholde beskatningen af selskaber m.v., der var omfattet af § 4, for så vidt angik den beholdning af værdipapirer, de var i besiddelse af på dette tidspunkt.

Jeg er på denne baggrund helt enig med spørgeren i, at bestemmelsen i ligningslovens § 4 alene har historisk betydning og er uden betydning for fremtidig praksis.

Jeg er derimod ikke enig i, at dette er et tilstrækkeligt grundlag for en generel opgivelse af verserende sager.

Sager, der er indledt inden lovændringen, og sager, der vedrører overgangsperioden, hvor bestemmelsen i et vist omfang fortsat var gældende, må føres på det lovgrundlag, der regulerer de pågældende indkomstår.

Derimod siger det sig selv, at der ikke kan indledes nye sager for senere indkomstår, ligesom de verserende sager skal føres med udgangspunkt i den praksis, der kunne fastlægges for de pågældende år.

Skatteministeriet er i øjeblikket part i ganske enkelte sager vedrørende rækkevidden af ligningslovens § 4. Der er bl.a. tale om en ankesag, hvor ministeriet fik medhold i landsretten.

En generel opgivelse af disse sager, alene fordi de vedrører en nu ophævet bestemmelse, vil dels være i strid med lovgivningen for de pågældende år, dels være i strid med en generel lighedssætningsprincip. Opgivelsen af sagerne ville jo alene være begrundet i, at der ikke længere er noget behov for at få fastslået den regulering, andre skatteydere tidligere er blevet beskattet efter.

Noget andet er, at netop det forhold, at sagerne er uden betydning for den fremtidige regulering, betyder, at Skatteministeriet nøje skal påse, at der fortsat er det fornødne grundlag for at fremme sagerne.

Spm. nr. S 205

Til *arbejdsministeren* (22/11 91) af:

Jørn Pedersen (S):

»Vil ministeren tage initiativ til ændring af reglerne om dagpenge m.v., således at en barselperiode ikke tæller med i beregningen af en ledighedsperiode?«

Begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet er den situation, en ledig kan komme i, hvis vedkommende får barselorlov i en ledighedsperiode.

Det kan betyde, at vedkommende senere selv må betale for en del af en uddannelse, hvor man ellers ville kunne opnå uddannelsesydelse.

Problemet er, at barselperioden ikke betragtes som en død periode og derfor trækker fra i ledighedsperioden, så man ikke opfylder kravene til at opnå uddannelsesydelse i hele uddannelsesforløbet.

Svar (2/12 91):

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

I arbejdsløshedsforsikringsreglerne om beregning af, hvor længe en ledig kan få dagpenge, regnes barselorlov ligesom visse andre fraværperioder på over 4 uger som en »død periode«. Dette betyder, at 3-årsperioden, hvori den ledige som fuldtidsforsikret skal have 26 ugers arbejde og som deltidsforsikret 17 ugers arbejde, forlænges med fraværperioden.

For barselorloven gælder desuden den positive særregel, at barselorlovsperioden ikke indgår i den begrænsning på 2 år, som i øvrigt gælder for forlængelse af 3-årsperioden.

Barselorloven forringer således ikke et medlems dagpengeret, men medfører, at den sidste dato for dagpengeretten – den såkaldte fald dato – udskydes svarende til fraværperioden. På samme måde medfører barselorlov og andre »døde perioder« i princippet blot en udskydelse af rettighederne til de enkelte ydelser i henhold til arbejdstilbudsloven.

[Arbejdsministeren]

Jeg har imidlertid konstateret, at kravene til de forudgående ledighedsperioder, som er fastlagt i bekendtgørelsen om arbejdstilbud m.v., og som anvendes ved beregning af, hvornår en ledig opnår ret til en given ydelse, ikke altid er i overensstemmelse med dette princip. Denne uoverensstemmelse har jeg endvidere fået bekræftet via henvendelser fra Ligestillingsrådet.

Problemet opstår ved, at retten til en given ydelse er knyttet til den forudgående samlede dagpengeperiode inden for et nærmere afgrænset tidsrum, som det ikke er muligt at forlænge med en barselperiode. Eksempelvis hedder det i reglerne om uddannelsesstilbud, at retten hertil før 1. arbejdstilbud indtræder efter 12 måneders ledighed med dagpengeret inden for de seneste 15 måneder.

På den baggrund agter jeg ved den førstkommande lejlighed at ændre bekendtgørelsen om arbejdstilbud m.v., således at der ved beregning af ledighedsperioder tages hensyn til barselorlov.

Spm. nr. S 209

Til *socialministeren* (22/11 91) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren på baggrund af svarene på spørgsmål nr. S 72-75 indskærpe over for Kommunernes Landsforening og kommunerne, at opkrævning af betaling for midlertidigt plejehjemsophold, herunder på dag- og døgncentre, såfremt der har været tale om overnatning forud for den 1. juli 1991, er sket i strid med de dagældende bestemmelser?«

Begrundelse

Der er stadig kommuner, der på trods af de utvetydige svar fra ministeren på spørgsmål nr. S 799 og S 800 (1990-91, 2. samling, sp. 7985 og 7986) og på spørgsmål nr. S 72-75 (1991-92, sp. 1248, 1249, 1250 og 1251) stadig mener, at det er usikkert, hvorvidt opkrævet betaling forud for den 1. juli 1991 var lovlig.

Svar (28/11 91):

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Indledningsvis bemærkes, at der ikke i bistandsloven findes en institutionstype, der hedder døgncentre. Derimod findes der i bi-

standsloven regler om daghjem og dagcentre, jf. lovens § 74. Daghjem/nathjem er bestemt for personer, hvis tilstand kræver vedvarende tilsyn og pleje i dag- eller nattetimerne, men forudsætter i modsætning til plejehjem, at de pågældende fortsat har ophold i eget hjem.

Dagcentre er bestemt for personer, der har behov for særligt omsorgsarbejde, der bedst kan foregå på en institution. Dagcentre tilbydes aktiverende og forebyggende arbejde typisk i dagtimerne og skal ses som et supplement til personer, der har ophold i eget hjem.

Socialministeriet er ikke bekendt med, at kommunerne har haft vanskeligheder med hensyn til administration af reglerne om betaling for ophold i daghjem/nathjem og dagcentre. En nærmere beskrivelse af disse regler findes i Socialstyrelsens vejledning nr. 2 af 18. august 1988, afsnit 3.

Derimod har der i kommunerne været usikkerhed om betaling for midlertidigt ophold i plejehjem, f.eks. i forbindelse med et aflastnings- eller genoptræningsophold, hvilket fremgår af svarene på de spørgsmål, der henvises til i det her stillede spørgsmål. Denne usikkerhed var baggrunden for, at der med virkning fra den 1. juli i år blev indsat en udtrykkelig hjemmel i bistandslovens § 86 a til at opkræve betaling for midlertidigt døgnophold, jf. lov nr. 400 af 6. juni 1991. I forbindelse med vedtagelse af lov nr. 400 udsendte Socialministeriet en orienteringsskrivelse af 30. maj 1991 til samtlige kommuner og amtskommuner, hvor man orienterede om de nye regler, herunder bestemmelsen i § 86 a.

Betaling for midlertidigt døgnophold forud for den 1. juli 1991 blev reguleret af reglerne i bistandslovens §§ 85 og 85 a, det vil sige de almindelige regler om betaling for ophold i plejehjem.

Som det fremgår af mit svar af 21. oktober 1991 på spm. nr. S 75, er det indtrykket i Socialministeriet, at kommunerne forud for den 1. juli 1991 har fulgt forskellig praksis med hensyn til opkrævning af betaling for midlertidigt døgnophold. Dette var baggrunden for, at jeg den 23. oktober rettede henvendelse til Indenrigsministeriet og samtlige tilsynsråd og bad tilsynsmyndighederne om at undersøge, hvordan kommunerne har administreret bestemmelserne, og derefter henstille til de kommuner, der måtte have handlet i strid med lovgiv-

[Socialministeren]

ningen, at de foranlediger tilbagebetaling af for meget opkrævede beløb.

Da tilsynsmyndighederne nu vil undersøge, om og i hvilket omfang kommunerne har opkrævet betaling for midlertidigt døgnophold uden hjemmel i bistandsloven forud for den 1. juli i år, mener jeg ikke, at der på nuværende tidspunkt er behov for, at jeg orienterer Kommunernes Landsforening og kommunerne om indholdet af de dagældende betalingsregler.

Spm. nr. S 211

Til *skatteministeren* (22/11 91) af:

Ole Donner (FP):

»Mener ministeren, at skattestyrelseslovens § 36, stk. 1, forhindrer et skatteankenævn i at genoptage en sag til fornyet bedømmelse, og er det eventuelt en »formildende omstændighed«, at skatteankenævnet ved behandlingen af sagen ikke har fulgt bekendtgørelse nr. 202 af 23. marts 1990, hvor det i § 11, stk. 2, står anført, at sagsfremstillingen som et minimum skal indeholde forskellige punkter?«

Begrundelse

Spørgeren ønsker ovenstående spørgsmål besvaret for at få klarlagt, om et skatteankenævn har mulighed for at nægte en skatteborger en – efter spørgerens mening – rimelig behandling.

Svar (28/11 91):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Efter skattestyrelseslovens § 36, stk. 1, kan et skatteankenævn ikke ændre en skatteansættelse på de punkter, hvortil Landsskatteretten ved kendelse har taget stilling.

Der er ingen mulighed for at fravige dette princip, og det skulle vel heller ikke være påkrævet, idet Landsskatteretten som klageorgan skal foranledige eventuelle fejl i skatteansættelsen rettet.

Ansættelsen kan ændres af skatteankenævnet efter anmodning fra den skattepligtige, jf. skattestyrelseslovens § 22, i det omfang Landsskatteretten ikke har taget stilling til ansættelsen.

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 28:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af traktat om konventionelle væbnede styrker i Europa af 19. november 1990.

Af udenrigsministeren (Ellemann-Jensen).
(Fremsat 27/11 91).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 133:

Forslag til lov om inspektion af konventionelle væbnede styrker i Danmark.

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 27/11 91).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Trøjborg (S):

Aldrig før er forhandlinger om konventionel nedrustning ført så hurtigt igennem og har ført til så omfattende nedrustningsaftaler som CFE-forhandlingerne. Efter 20 måneders forhandlinger blev traktaten om konventionelle styrker i Europa undertegnet i Paris den 19. november 1990.

Og aldrig før er nedrustningsforhandlinger ført i et så foranderligt Europa. Forhandlingerne startede mellem 23 lande – 16 NATO-lande på den ene side og 7 Warszawapagtlande på den anden side – og nu kan vi ratificere en traktat, der efter Tysklands genforening indgås af 22 lande i fællesskab. Kun de 16 NATO-lande udgør en politisk enhed blandt de 22, men en enhed, der viser politisk åbenhed, bl.a. ved oprettelsen af et sikkerhedspolitisk forum, bestående af de 16 NATO-lande og de 6 tidligere Warszawapagtlande samt de 3 baltiske lande.

Traktaten indeholder en erklæring, der løser problemet i traktatteksten efter anerkendelsen af de baltiske landes selvstændighed. De udtræder nu af traktatområdet, betragtes som neutrale, og derved skulle vejen være banet for en snarlig ratifikation af alle 22 deltagerlande. Det vil også betyde, at Sovjetunionen regner sit materiel i de baltiske stater med under de aftalte styrkelofter, og endelig medfører det

Den næste sag på dagsordenen var: